THE STANDARD BEARER

A Reformed Semi-Monthly Magazine

PUBLISHED BY THE REFORMED FREE PUBLISHING ASSOCIATION, GRAND RAPIDS, MICH.

Communications relative to subscription should be addressed to
R. SCHAAFSMA
524 Henry Ave., S. E.
Grand Rapids, Mich.

EDITORIAL STAFF
Editors—Rev. H. Hoeksema, Rev. G. M. Ophoff, Rev. Wm. Verhil, Rev. G. Vos
Associate Editors— Rev. A. Cammenga, Rev P. De Boer, Rev. M. Gritters, Rev. C. Hanko, Rev. B. Kok, Rev. G. Lubbers, Rev. R. Veldman. Rev. H. Veldman.

Communications relative to contents should be addressed to
REV. H. HOEKSEMA
1139 Franklin Street, S. E.,
Grand Rapids, Mich.

Vol. XIV, No. 11. Entered as second class mail matter at Grand Rapids, Mich. MARCH 1, 1938 Subscription Price, $2.00

MEDITATIE

De Pelgrims-Belijdenis

Deze allen zijn in het geloof gestorven, de beloften niet verkregen hebben, maar hebben dezelve van verre gezien, en geloofd, en omhelsd, en hebben beleden dat zij gasten en vreemdelingen op aarde waren.

Hebr. 11:13.

De pelgrims-belijdenis!

Wij belijden, dat we gasten en vreemdelingen op aarde zijn!

Het is eene belijdenis, die, zoo ze niet maar lippenwerk is, doch de uitdrukking van hetgeen in ons harte leeft, heel ons leven op aarde, in betrekking tot alle aardsche dingen beheerscht.

Er is ook in dit opzicht slechts tweeërlei belijdenis mogelijk: ge zijt óf gast en vreemdeling, óf ge zijt burger op aarde en vindt of zoekt hier beneden uw tehuis.

Doet ge het laatste, zoekt ge hier op aarde uwe blijvende woning, kent noch zoekt ge een ander tehuis, dan is geheel uwe levensbeschouwing, uw denken en willen en begeeren en streven beperkt door den gezichtseinder des tegenwoordigen tijds. Dan zoekt ge de dingen, die beneden, die op de aarde zijn, die onder de wet des tijds liggen. Dan streeft ge naar het bezit van zooveel mogelijk van het aardsche goed; dan jaagt ge naar de volle mate van het aardsche zingenot; dan beschouwt ge de aardsche dingen, niet als middel tot een doel, als een weg tot het einde, maar als het doel van al uw streven en arbeid, van al uw zwoegen en strijden. Dan zijt ge zonder God in de wereld en ook zonder hoop. Want wel zult ook gij dan altijd opnieuw van het standpunt van het tegenwoordige vooruit zien en het betere, het ziels-bevredigende in de toekomst zoeken, daar immers het tegenwoordige nimmer bevredigen kan; maar uw hoop is een steeds vergaande verwachting, een fata morgana, waarnaar ge jaagt in de ijdelheid van uw aardsche leven, totdat de dood en de eeuwige duisternis ook aan die ijdele verwachting voor eeuwig een einde maakt!

Dan is het uwe leuze: laat ons eten en drinken, want morgen sterven wij!

Dan zult ge trachten te houden, wat ge hebt, zoo ge behoort tot de rijken, tot de bezitters dezer wereld; dan zult ge er naar streven om van die bezitters te rooven, wat ge kunt, zoo ge behoort tot de armen en niet-bezitters dezer aarde.

Dan weet ge geen verklaring van en kunt ge geen vrede hebben met het lijden dezes tegenwoordigen tijds; dan kent ge geen lijdzaamheid temidden der smarten, geen geduld in tijden van tegenspoed; dan hebt ge geen troost in omstandigheden van rouw; dan zijt ge door al uw leven met de vreeze des doods bevangen.

Dan wordt het steeds meer bewaarheid voor uw bewustzijn: ijdelheid der ijdelheden, het is al ijdelheid!

Hoe radikaal anders is de levensbeschouwing, de levenswaardeering en de levenshouding van hem, die belijdt, dat hij een gast en vreemdeling op aarde is!

Zijn gezichtseinder verwijdt zich tot ver achter den horizon des tijds, tot in het eeuwige leven! Daar, in het eeuwige, in het hemelsche, in het volmaakte is zijn tehuis, zijn bestemming, het doel van zijn streven, de vervulling van zijne verwachting. De dingen, die boven zijn, zoekt hij. Op hen zet hij zijn hart. Daar boven is zijn schat. En alle dingen ziet hij, waardeert hij, in het licht dier eeuwige hope. Hij zoekt juist niet de dingen, die beneden, die op de aarde zijn. Hij streeft niet met al zijne krachten naar het gewinnen der wereld. De tijdelijke dingen zijn hem geen doel in zichzelven, maar middel tot het bereiken der bestemming, zoowel als tot het dienen van zijn levensdoel, Gods doel hier op aarde. Dan worstelt hij op naar Sions top. Dan hoopt hij met een levende hope, die nooit vergaat, eene hope, die zich uitstrekt tot ver boven het tijdelijke in het eeuwige, tot ver buiten den gezichtskring van het aardsche tot in het hemelsche; eene hope, die de wereld, die ook den dood overwint!

Dan is hij dankbaar in voorspoed; lijdzaam in tegenspoed.

Dan heeft hij een verklaring ook voor het lijden dezes tegenwoordigen tijds. Want hij weet dan, dat hem alle dingen moeten medewerken ten goede, moeten dienen tot het bereiken van de eeuwige bestemming.

Dan heeft hij troost ook in den dood!

Dan zingt hij door de tranen heen!

Want hij belijdt, dat hij gast en vreemdeling op aarde is.

Dan kan hij sterven in het geloof!

Ziende op de belofte!

Heerlijke belijdenis!

Gasten en vreemdelingen!

Dat beleden zij, die in de woorden van onzen tekst worden genoemd.

En zoo stierven ze. Ze zijn in het geloof, *naar* het geloof, gestorven, dat wil zeggen, ze stierven, zooals zij sterven, die de beloften in dit leven niet verkrijgen, die de vervulling der belofte slechts van verre aanschouwden; maar die die beloften geloovig omhelzen en belijden, dat zij gasten en vreemdelingen op aarde waren.

Ze waren nog niet thuis!

Dat toch is de onderliggende gedachte van beide: gasten en vreemdelingen zijn. Wezenlijk beteekent het gast-zijn hetzelfde als het vreemdeling-zijn. Er is verschil van accent. Vreemdeling-zijn wil zeggen, dat ge in het land, waar ge tijdelijk verkeert waardoor uw weg u voert, geen burger zijt. In dat vreemde land hebt ge geen burgerrechten; daar spreekt men niet uw taal; daar is niet uw tehuis; daar woont niet uw volk; daar zijn u de gewoonten vreemd. Dat land is niet uw vaderland. Gast-zijn legt er nadruk op, dat ge toch tijdelijk in dat land vertoeft, verzorgd wordt als in een vreemd huis, onderdak vindt en van het noodige voor lichaam en ziel wordt verzorgd. Maar aan beide ligt toch het nog-niet-thuis zijn ten grondslag. Ge hebt hier niet uw woning. Uw tehuis is elders en ge zoekt het ook elders, niet hier. Ge verkeert hier slechts tijdelijk, en ge bedoelt hier ook slechts tijdelijk te verkeeren. Ge legt hier geen fundamenten. Ge zoekt hier geen blijvende betrekkingen aan te knoopen. Ge zijt reiziger en ge moet verder!

Gast en vreemdeling *op aarde!*

Let wel, de bedoeling dezer belijdenis is niet, dat ge vreemdeling zijt in *de wereld.* Ook dat is waar. In het midden der wereld, die in het booze ligt, de wereld in geestelijk-ethischen zin, zijt ge zeker vreemdeling. Ge zijt wel in de wereld, maar niet van de wereld. En met die wereld hebt ge geen gemeenschap. Maar dat is hier toch niet de bedoeling. Immers zijt ge in die wereld geen gast. Ge knoopt met die "wereld", zooals ze in de zonde ligt, geen tijdelijke vriendschap aan. En wat die wereld u zou willen aanbieden en voorzetten, kunt gij niet nuttigen. Haar genot is niet uw genot. Haar streven is niet uw streven. Met haar trekt ge geen ander juk aan. De duisternis heeft met het licht geen gemeenschap. Doch "deze allen" beleden, dat ze gasten en vreemdelingen *op aarde* waren. En dat houdt alle aardsche dingen, geheel het aardsche leven, alle aardsche betrekkingen, van man en vrouw, van ouder en kind, van broeder en zuster, van vriend en kennis, van heer en knecht, alle aardsche bezittingen en goederen, uw huis en have, uw geld en goed, uw naam en positie, alle aardsche ervaringen, genot en blijdschap, maar ook krankheid en lijden, voorspoed maar ook tegenspoed, in.

En in het midden van al die aardsche dingen verkeert ge dan als gast en vreemdeling.

Als gast, zoodat ge waardeerend en dankbaar ontvangt, wat ge van den Heere tijdelijk moogt ontvangen en genieten.

Maar toch als vreemdeling!

En hoe gastvrij ook uw tijdelijke woonplaats moge zijn, en hoe ge ook soms met genot in die gastvrije woning tijdelijk moogt verkeeren, ge maakt het nimmer uw tehuis!

Ge geeft het nooit uw hart!

Uw tijdelijk onderdak en uw tijdelijke verzorging moet u ten dienste staan voor het voortzetten van de reis.

En gij moet verder!

De pelgrims-belijdenis!

De belijdenis, dat we op aarde, temidden van alle aardsche dingen, gasten en vreemdelingen zijn!

Waar heeft ze haar wortel?

Zeker niet in ons natuurlijk bestaan.

Want afgedacht nu nog van de zonde, die in ons woont, waardoor we altijd geneigd zijn om in de dingen der wereld ons heil te zoeken, om ver van God de weelde te zoeken, zijn we toch uit de aarde aardsch. We hebben van nature een aardsch lichaam en eene aardsche ziel. We zijn op de aarde aangelegd. We hebben aardsche zintuigen en nemen aardsche dingen waar. We zijn van de aarde afhankelijk en hebben aardsche behoeften, aardsche begeerten. Van nature gaat ons verlangen naar de aarde uit. Juist daardoor komt het, dat ook wanneer het onze belijdenis geworden is, dat we gasten en vreemdelingen op aarde zijn, wij in sommige omstandigheden en op sommige tijden ons toch op aarde nog thuis kunnen gevoelen. Zooals een reiziger in een vreemd land soms enkele dagen kan doorbrengen in zoo vriendelijke en gastvrije woning, dat hij niet dan noode vertrekt om de reis voort te zetten, zoo kan, in tijden van aardsche voorspoed en tijdelijk genot, waarin de levenszon helder schijnt, de Christen-pelgrim aan het huis zijner vreemdelingschap verknocht worden, zoodat hij het niet dan noode zou verlaten.

Wij zijn, ook afgedacht van de zonde, toch uit de aarde aardsch.

Niet ontkleed willen we worden, maar overkleed.

En uit die aardsche natuur zou nimmer de belijdenis opkomen, dat we gasten en vreemdelingen op aarde zijn.

Maar naar ons geestelijke bestaan zijn we metterdaad vreemdelingen op aarde.

God maakt Zijn volk vreemdelingen.

Als vreemdelingen heeft Hij hen reeds gesteld in Zijn eeuwigen raad voor de grondlegging der wereld, want Hij, verkoor hen, verordineerende hen om den beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn, opdat Hij de Eerstgeborene zou zijn onder vele broederen; verkoor hen tot de eeuwige, hemelsche heerlijkheid, tot burgers van het hemelsche Jeruzalem. Hij maakt hen ook vreemdelingen op aarde in den tijd. Want Hij schenkt hun het nieuwe, eeuwige leven door de opstanding van Jezus Christus uit de dooden, en roept hen uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht.

Dat nieuwe leven is opstandingsleven!

Het is onderscheiden van het leven der wereld, niet slechts daarin, dat het vrij is van de wet der zonde en des doods, vrij om zich te uiten naar de wet des Geestes des levens; maar ook daarin, dat het van boven is.

Het is hemelleven!

Door het ontvangen van dat nieuwe leven, dat van boven is, zijn ze metterdaad burgers geworden van het Jeruzalem, dat straks uit den hemel nederdaalt van God.

Hun wandel is in de hemelen.

En daar is hun eigenlijk, hun eeuwig tehuis.

En uit het beginsel van dat nieuwe leven komt ook de belijdenis op, dat ze gasten en vreemdelingen op aarde zijn. Want hier is niet hun blijvende stad.

Ze zoeken de toekomende.

Belijdenis der hope!

Deze allen *beleden,* dat zij gasten en vreemdelingen op aarde waren.

Ze *waren* het niet slechts, ze openbaarden het. Ze leefden in het bewustzijn van hun vreemdelingschap op aarde en gaven getuigenis er van, spraken het uit voor elkander, voor anderen, voor heel de wereld.

"Deze allen" waren de heiligen eerder in het hoofdstuk genoemd, met name Abraham, Izaak en Jakob. Zij waren het, die hun vreemdelingschap beleden. Ze zeiden het aan anderen. Dit toch is duidelijk uit hetgeen volgt: want die zulke dingen zeggen, betoonen klaarlijk, dat zij een vaderland zoeken. Zoo beleed letterlijk de grijze Jakob. Als de koning van Egypte hem vraagt naar het aantal der jaren zijns levens, antwoordt hij: "De dagen der jaren mijner vreemdelingschappen zijn honderd en dertig jaren; weinig en kwaad zijn de dagen der jaren mijns levens geweest, en hebben niet bereikt de dagen van de jaren des levens mijner vaderen, in de dagen hunner vreemdelingschappen". En zoo is nog altijd de belijdenis van God's volk in de wereld.

Maar ze beleden het ook met hunnen wandel.

Ze betoonden klaarlijk, dat ze vreemdelingen waren, dat ze een vaderland zochten. Want gehoorzamende door het geloof de roeping Gods verlieten ze land en huis en maagschap, om als vreemdelingen in een vreemd land te wonen in tenten. En ze bleven daarin standvastig. Immers, hadden ze aan hun vroeger vaderland gedacht, ze hadden tijd gehad om terug te keeren. . . .

Doch nu waren ze begeerig naar een beter, het hemelsche! . . . .

En nog altijd wordt Gods volk tot deze belijdenis geroepen. Niet slechts met den mond, om in den wandel te zoeken de dingen, die beneden zijn, maar ook metterdaad. Want belijdenis en wandel behooren samen. Niet alsof ook thans het de roeping der geloovigen ware om in letterlijken zin in tenten te wonen; niet als of ze geen burgers kunnen zijn van een aardsch vaderland; niet alsof ze uit de wereld moeten gaan of zich afzonderen in kloostercel. Dat is juist hun roeping niet. Dat zou juist hun belijdenis onmogelijk maken. Maar wel zoo, dat ze met al die aardsche dingen het beter vaderland zoeken, dat hun hier alles slechts tijdelijke middelen zijn, waarop ze nimmer hun hart zetten, die ze nimmer om huns zelfs wil zoeken, maar waardoor ze zoeken de dingen, die boven zijn.

Ze zoeken altijd eerst het koninkrijk Gods en zijne gerechtigheid.

Met het oog op de eeuwige erfenis.

Want ze hebben de belofte gezien, geloofd en omhelsd. Daarom konden ze belijden, dat ze gasten en vreemdelingen op aarde waren. Die beloften zijn de eeuwige beloften Gods in Christus. Ze zijn ten slotte de ééne belofte, die God de Heere de eeuwen door Zijnen kinderen verkondigd, van 't eerste paradijs tot op Christus, en de volle vervulling waarvan ook thans nog in 't verschiet ligt. De belofte, die straks in vervulling zal gaan, als uit den hemel de Zaligmaker komt, Dien we verwachten, om het leven van het nieuwe Jeruzalem, dat we thans in beginsel bezitten zijn volle openbaring te doen ingaan; als dat Nieuwe Jeruzalem van den hemel zal neerdalen van God; als de rouw en de dood niet meer zullen zijn; als God alle tranen van de oogen zal afwisschen; als Hij alle dingen nieuw zal maken en in de nieuwe hemel en de nieuwe aarde Zijn tabernakel eeuwiglijk bij de menschen zal zijn! . . . .

Die belofte zagen zij van verre!

Doch wij zien ze nabij!

Want wij zien Jezus! Zijn dag hebben we gezien. Principieel is de belofte thans vervuld. We zijn gekomen tot het hemelsche Jeruzalem!

En dra komt de eindopenbaring!

Der vreemdelingen hope!

H. H.

EDITORIALS

Dr. Hepp Over De Algemeene Genade

V.

Dr. Hepp's Bewijs Uit De Gereformeerde Symbolen.

Het Schriftbewijs, dat Dr. Hepp tegen Dr. Schilder aanvoert, kunnen we beter bespreken onder een ander hoofd, in verband met de begrippen "medewerker Gods", "mandaat" en "gave" etc.

We vragen thans, welk bewijs Dr. Hepp aanvoert voor zijne voorstelling van de "gemeene genade" en tegen die van Ds. de Graaf.

We vinden dit bewijs op pp. 49-53 van zijne brochure.

Het opschrift boven dit gedeelte van Dr. Hepp's brochure is duidelijk en scherp: "De kerngedachte van deze critiek door Gereformeerde belijdenisschriften geoordeeld".

Dit is voor geen tweeëlei uitlegging vatbaar.

De voorstelling van Ds. de Graaf is naar Dr. Hepp's gevoelen ongereformeerd. Ze is in flagranten strijd met de Gereformeerde belijdenisschriften.

Als echter Dr. Hepp er toe overgaat om zijn opschrift met bewijzen te staven, geeft hij ons allereerst enkele inleidende paragrafen, waarin hij ons er op wil voorbereiden om niet al teveel verwachting te koesteren van dit bewijs uit de gereformeerde belijdenis schriften. De professor is er zich blijkbaar wel van bewust, dat onze belijdenisschriften althans niet deelen in "de weelde", waarin "zich de vorige generatie verheugde, toen in de laatste decenniën der vorige eeuw de leer der algemeene genade uit haar sluimering werd gewekt". (Brochure, p. 7). De leer der algemeene genade, die, "toen eindelijk het Calvinisme weer ontwaakte. . . . "de geesten boeide van hen, die uit de Schriften naar de Gereformeerde symbolen wilden belijden en leven", boeide toch blijkbaar de geesten van hen, die die Gereformeerde symbolen opstelden in het geheel niet! (De aanhaling is van p. 7 brochure). Dat geen ander standpunt dan dat van hen, die de algemeene genade belijden, gezond is, dat wie zich op een ander standpunt stelt den naam van goed Gereformeerd niet kan en mag dragen, dat zoo iemand den weg zou inslaan naar het pelagianisme, of naar het pietisme, of naar het socialisme (brochure, p. 8), daarvan weten onze Gereformeerde belijdenisschriften blijkbaar niets!

Dat is wel uitermate vreemd!

Maar Dr. Hepp is zich van dit, op zijn standpunt uitermate vreemd verschijnsel, wel degelijk bewust.

De hoogdravende, schier poëtische taal, waarin de schrijver zijn hart lucht, wanneer hij den lof bezingt van de leer der algemeene genade zonder te rekenen met de Gereformeerde symbolen, maakt nu plaats voor enkele in uiterst sobere en voorzichtige taal gepende paragraafjes, waarin de schrijver ons liefst geleidelijk wil terugvoeren van de hoogten der algemeene-genade-fantasie naar den plattegrond der sobere belijdenistaal.

Luister slechts naar hetgeen hij thans schrijft:

"Ging in de tweede en derde brochure de toetsting aan de Gereformeerde belijdenis voorop en volgde daarna die aan de Schrift om des te scherper te laten uitkomen, dat wie afweek van de Gereformeerde symbolen tot plicht had in den kerkelijken weg een gravamen in te dienen, in de vierde wordt een andere orde gevolgd.

"Niet omdat van het in de vorige brochures ingenomen standpunt iets wordt prijsgegeven. Integendeel. Het wordt ook nu ten volle gehandhaafd.

"Een andere orde werd uitsluitend om practische redenen gekozen.

"De kerk heeft de waarheden, welke in de beide vorige brochures werden verdedigd, in haar belijdenisschriften na langen strijd en met opzettelijken nadruk vastgelegd. De bewoordingen, waarin zij dat deed hadden den ijk der historie verkregen.

"Met de algemeene genade staat het anders. Dit dogma kwam eerst op met de Reformatie en dan nog alleen met de Calvinistische Reformatie. Oude symbolen konden daarbij niet als voorbeeld dienen. Nieuwe formuleeringen moesten worden opgesteld. Doch dat is het voornaamste nog niet. In een confessie behoort vanzelf de particuliere genade Gods in het middelpunt te staan. Zij is geen dogmatiek, maar getuigenis des geloofs. Daarom kan worden verwacht, dat de algemeene genade daarin geen centrale plaats zal innemen, maar alleen zijdelings zal worden aangeroerd. Nog een derde factor moet hierbij in rekening worden gebracht. De Reformatie zag zich genoodzaakt tegen de leer der goede werken, gelijk die door het semipelagianisme en het semi-augustinianisme werd voorgedragen, luid te protesteeren. Ook daarom moest de algemeene genade en het goede, dat zij werkt, op den achtergrond worden gehouden, opdat zij niet de aandacht zouden afleiden van het ontmaskeren van genoemde dwaling.

"Dientengevolge zijn in de Gereformeerde belijdenisschriften de plaatsen, waar over de algemeene genade wordt gesproken, betrekkelijk schaarsch. Zelfs de term algemeene genade komt in geen enkel symbool voor". (Brochure p. 49).

De lezer zal bemerken, dat Dr. Hepp ons hier op eene teleurstelling wil voorbereiden. Wie uit hetgeen Dr. Hepp schreef op de eerste paginas van zijn brochure den indruk had ontvangen, dat het uit de taal onzer belijdenisschriften wel zou blijken hoezeer de leer der gemeene gratie de geesten onzer vaderen boeide, zou zijne verwachting veel te hoog spannen. Vandaar deze uiterst sobere taal. De door de heete zon der gemeene-gratie fantasie verhitte lezer moet

niet zoo aanstonds geplaatst worden onder het koele stortbad der gereformeerde belijdenisschriften; hij moet aan de verkoeling eerst langzamerhand gewennen, door het lauwe, geleidelijk kouder wordende inleidingswater door Dr. Hepp voor dit doel bereid.

We zijn Dr. Hepp voor de concessie, dat de gemeene gratie data in de belijdenisschriften slechts schaarsch zijn, dat de kwestie daar slechts zijdelings wordt aangeroerd, dat de term algemeene genade er zelfs niet in gevonden wordt, dankbaar.

Zulk eene erkenning beteekent in een geschrift van zulk een gemeene-gratie enthousiast als Dr. Hepp zeer veel.

Toch hebben we op zijne voorstelling op dit punt wel eenige critiek.

In de eerste plaats is het niet heelemaal juist om te zeggen, dat de term gemeene genade in onze belijdenisschriften in het geheel niet voorkomt. Hij komt eenmaal voor, namelijk in III-IV, Verwerping der dwalingen 5, waar de dwalingen verworpen worden dergenen, die leeren: "Dat de verdorvene en natuurlijke mensch de gemeene genade waardoor zij verstaan het licht der natuur, of de gaven hem na den val nog overgelaten, zoo wel gebruiken kan", etc. (In het Latijn: Hominen corruptum et animalem gratia communi, quae ipsis est lumen naturae, sive donis post lapsum relictis, tam recte uti posse, etc). Er kan geen twijfel aan bestaan, dat onze vaderen hier den term "gratia communis" toeschrijven aan de Remonstranten. Indien hieraan twijfel mogelijk zou zijn voorzoover de constructie van dit bepaalde artikel betreft, wordt deze toch volkomen opgeheven door andere artikelen der Canones. Onze vaderen spraken van het licht der natuur, het *lumen naturae*, zie III-IV, 4, 5, 6. En de Remonstranten spraken van "gratia communis". Wij mogen dus III-IV, Verwerping der dwalingen 5, wat den zin betreft aldus lezen: "Die leeren, dat de verdorven en natuurlijke mensch de gemeene gratie, een term waardoor de Remonstranten aanduiden, wat wij het licht der natuur noemen maar die wij niet voor onze rekening willen nemen, zoo wel kunnen gebruiken", etc. In het licht van dit artikel onzer belijdenis wordt het wel een beetje belachelijk, dat zij, die evenals onze vaderen ook dien term niet voor hunne rekening willen nemen, door een professor, die bij dien term schier zweert, beschuldigd worden van ketterijen, van in conflict te zijn met de Gereformeerde belijdenis. Het wordt hoog tijd, dat de rollen worden omgekeerd. Zij, die zoo hoog opgeven van de gemeene gratie, zijn metterdaad verplicht een gravemen in te dienen tegen onze belijdenis!

Doch ik heb meer critiek op de voorstelling van Dr. Hepp boven gegeven.

Hij stelt het voor, alsof het heel natuurlijk is, dat de leer der gemeene gratie wel de geesten boeide, wel een gewichtig stuk der gereformeerde waarheid werd geacht ten tijde van het opstellen der belijdenisschriften en toch niet in die belijdenisschriften wordt genoemd met name en ook "alleen zijdelings wordt aangeroerd". Hij wil het verklaren uit bijkomstige omstandigheden, dat de algemeene-genade-leer op den achtergrond werd gehouden. Hij bedoelt den indruk te laten, dat waren die omstandigheden er slechts niet geweest, ook de algemeene genade een voorname plaats zou hebben ontvangen in de gereformeerde belijdenisschriften.

Met die verklaring der geschiedenis ben ik het niet eens.

Zij kan den toets der waarheid niet doorstaan.

Ik ben overtuigd, dat het leerstuk der gemeene gratie destijds de geesten in het geheel niet boeide. Ik ben ook overtuigd, dat wie het voorstelt, als of het stuk der gemeene gratie Calvijn zoozeer boeide, ook een verkeerde voorstelling geeft van hem.

Veeleer ben ik geneigd de voorstelling te verdedigen, dat de onderscheiding van algemeene en particuliere genade niet haar oorsprong heeft bij Calvijn, maar bij de Semi-pelagianen en de Scholastici, met name bij Thomas van Aquino; dat ook Calvijn als kind van zijn tijd die onderscheiding heeft aanvaard en door de algemeene genade de z.g.n. deugden der heidenen trachtte te verklaren; maar dat het leerstuk der gemeene gratie nimmer zijn geest, noch ook de geesten onzer vaderen geboeid heeft.

Het is niets dan willekeur om, wil men den oorsprong van de onderscheiding "algemeene en bijzondere genade" opsporen, bij Calvijn met zijn onderzoek te eindigen.

Men doet dit alleen, omdat men gaarne Calvijn's naam wil gebruiken om eigen voorstelling te ijken als Calvinistisch.

Men moet zijn onderzoek tot achter Calvijn voortzetten.

En dan ontdekt men, in de eerste plaats, dat de onderscheiding ook gevonden wordt bij de Semi-pelagianen (daar juist), en ook bij Thomas van Aquino, en de Scholastici; en in de tweede plaats, dat men haar bij Augustinus juist niet vindt.

We moeten tot op Augustinus terug.

Leerzaam is op dit punt de dissertatie van Dr. A. D. R. Polman over "De Praedestinatieleer van Augustinus, Thomas van Aquino en Calvijn", die we eerlang nader hopen te bespreken. We waren in onze dogmengeschiedenis op school juist aan Augustinus toe, toen Dr. Polman zoo vriendelijk was, mij zijn dissertatie toe te zenden. En ik ben mede door het lezen van zijn werk zeer versterkt geworden in de overtuiging, dat heel de leer de algemeene genade niet van Calvinistischen, maar van Pelagiaanschen oorsprong is.

Hoe verklaarde Augustinus de "deugden" der ongeloovigen? Zeker niet uit den invloed eener gemeene gratie. Bij hem zijn die deugden niets anders dan vitia, peccata (gebreken, ondeugden, zonden). Alleen maar: het eene vitium bedwingt het andere, de eene on-

deugd belemmert de andere om uit te breken. Dit is zelfs waar van de grooten onder de Romeinen. Zij waren eergierig, dorstten naar roem. Aan die eerzucht offerden ze vele andere begeerten op. En zoo verrichtten ze vele werken, die voor het uiterlijke en naar den maatstaf van den mensch prijzenswaardig waren. "Maar wie gezonder oordeelt, acht deze amor laudis (eerzucht) een vitium", volgens Augustinus. (Dr. Polman's dissertatie, p. 77). De grooten onder de Romeinen "hadden een babylonische liefde voor het vaderland". Ze hebben door een burgerlijke, niet werkelijke maar schijnbare deugd (non vera, sed verisimili virtute) de duivelen of den menschelijken roem gediend. Hun zoogenaamde deugd is juist bedriegelijker omdat ze zoo hoogmoedig is. Hun "deugden" zijn dan ook eerder ondeugden dan deugden te noemen.

Dr. Hepp meent zich verschrikkelijk te moeten ergeren aan een uitdrukking, die hem overgebracht is, eens door Ds. Danhof gebruikt. En hij haalt haar in zijne brochure aan om zijn lezers een indruk te geven, hoe erg het wel is met de loochenaars der algemeene genade: "Hoever men dit soms doordreef, komt wel het angstigst hierin uit, dat een predikant op een classicale vergadering zich in dezer voege uitliet: het huwelijk tusschen twee niet-christenen kan niet anders dan bestialiteit zijn, en de soort liefde, die de duivelen voor elkander hebben" (Brochure Hepp, p. 12). Maar Dr. Polman meldt ons, dat Augustinus leerde: "Wanneer zij dan ook zonder geloof dingen doen, die tot echtelijke kuischheid schijnen te behooren, dan doen ze dit, om menschen te behagen, of om lasten te voorkomen, of om de daemonen te dienen" (a.w. 77). Laat Dr. Hepp zich nu ook over Augustinus beangstig maken.

Nog meer.

Ik lees in Dr. Polman's dissertatie: "De R. K. dogmatische school heeft meer dan eens getracht ook bij Augustinus hun onderscheiding van natuurlijke en bobennatuurlijke orde te vinden. De deugden der ongeloovigen zouden dan op zichzelf wel goed zijn, maar alleen in zooverre slecht, dat zij niet op het bovennatuurlijke doel, n.l. Gods eer, betrokken worden. Maar heel deze tweeërlei conceptie van den mensch met tweeërlei zedewet, bestemming en doel, is Augustinus geheel vreemd. Wel zet hij tegenover Julianus uiteen, dat de deugden gemeten moeten worden niet naar de officia maar naar de fines. Gevraagd moet worden propter quod, cur, qua de causa (om welke oorzaak, waarom, uit welke beweegreden) iets geschiedt. Daarop kan het antwoord alleen luiden, dat al de daden der ongeloovigen zonde zijn, omdat zij Gods gaven niet tot hun bewerker terugleiden, maar hiermede wordt geenszins gezegd, dat zij nu een natuurlijke zedelijkheid zouden bezitten, waarin zij natuurlijk goede werken voortbrengen" (a.w. 78).

De bekende onderscheiding der gemeene gratie tusschen "natuurlijk" en "geestelijk" goede kende Augustinus dus niet. Zij heeft haar oorsprong bij de Semipelagianen en past eigenlijk bij de Roomsche beschouwing van het beeld Gods als een donum superadditum.

Augustinus moest van deze onderscheiding niets hebben. De ongeloovigen "hebben geen ware kuischheid, matigheid, bescheidenheid, noch barmhartigheid. De bekende getrapte verhouding in de latere Roomsche ethiek: eerst de vier cardinaaldeugden en dan de drie theologische, wordt dan ook nergens bij Augustinus gevonden. Hij loochent ten stelligste, dat de ongeloovigen de eerste vier zouden bezitten. . . . Daarvan spreekt Julianus wel in zijn onderscheiding van steriel en vruchtbaar goed zijn, maar Augustinus verwerpt deze distinctie. Hij kan iemand, die 'plenum negritudine peccatorum' (vol van de zwartheid vuilheid der zonden H.H.) is, niet goed noemen. . . . Natuurlijk, in het afgetrokkene, los van de personen zelf, kan het kleeden van een naakte, het helpen van een ongelukkige, het dienen van het vaderland goed genoemd. Maar dit is heel iets anders, dan dat deze personen deze op zich zelf goede werken verrichten door een natuurlijke zedelijkheid gedreven. Hun intentie is veeleer altijd boos en principieel is er tusschen den gierigaard en den edelsten Romein geen onderscheid. Als dan ook Julianus hem tegenwerpt, dat een barmhartige wil toch goed is, dan antwoordt Augustinus, dat er ook een verkeerde barmhartigheid is, gelijk in de historie van Saul duidelijk blijkt. (I Kon. 15). En de opzichzelf terecht als een goed werk geprezen barmhartigheid, gebruikt de ongeloovige altijd verkeerd. (ib. IV 31)". a.w. p. 79.

Maar de scherpe leer van Augustinus vond, zooals bekend is, felle tegenstanders, zooals wel te verwachten was. Reeds bij zijn leven moest hij telkens zijne voorstelling van Gods souvereine predestinatie en de volstrekte onmacht ten goede van den natuurlijken mensch tegenover aanvallers verdedigen. En de zuivere Augustiniaansche waarheid bleef na den dood van den grooten kerkvader niet lang gehandhaafd. Zijn discipelen, die zijne voorstelling trachtten te verdedigen, werkten zelf de dwaling in de hand, doordat ze verschillende van de scherpste elementen in de Augustiniaansche voorstelling loochenden of verzwegen. Naast de leer der particuliere en souvereine genade meent men, a la Heyns ten onzent, ook een algemeenen heilswil te kunnen handhaven. Zoo reeds Prosper. Reeds de onbekende schrijver van "de vocatione gentium" (de roeping der heidenen) stelt het onderscheid van een gratia generalis in schepping en geschiedenis gegrond, en een gratia specialis in Christus. Het duurde niet lang of men was weer zoover afgeweken van de waarheid, dat men Gottschalk om zijn getrouwe belijdenis levenslang kon opsluiten. En onderscheidene van degenen, die Gottschalk meenden te moeten verdedigen stelden toch een algemeenen heilswil naast de particuliere genade. En de synode van Tourcy in 860 vond een compromis, waarin van de predestinatie niets beslist meer werd beleden.

Bij de Semi-pelagianen begint de onderscheiding van speciale en algemeene genade, niet bij Augustinus, ook niet bij Calvijn.

Bij hen begint ook het spreken van een algemeenen heilswil naast dat van de particuliere genade.

Voor de leer der algemeene genade moet bij hen haar oorsprong zoeken.

In die Semi-pelagiaansche richting ligt ook de synode van Kalamazoo met haar befaamde drie punten. Ook zij leert een algemeene heilswil naast de particuliere genade. Denk maar aan Berkhof's verklaring van het eerste punt!

Leefden we nog in den tijd van Gottschalk, de "geestelijken" van de synode van Kalamazoo zouden er wel voor gezorgd hebben, dat wij levenslang opgesloten waren geworden inplaats van slechts uit ons ambt ontzet!

En toen kwam ook Thomas met de bekende onderscheiding van burgerlijke en ingestorte gerechtigheid! Volgens Augustinus is er geen gerechtigheid bij den zondaar. Thomas gewaagt echter van den natuurlijk en den bovennatuurlijk toegerusten mensch, van wie de eerste een burgerlijke, de tweede een ingestorte gerechtigheid bezit. Zie Polman a.w. p. 224.

De vraag "utrum homo possit implere praecepta sine gratia", of de mensch zonder genade de geboden Gods kan vervullen, beantwoordt Thomas in zijn *Libri Sententiarum* dan ook bevestigend. De natuurlijke mensch kan dit wel niet doen uit de liefde Gods, maar wel *"quoad substantiam operis"*.

Zeker, ook Calvijn spreekt van algemeene en algemeenste genade, en tracht de "deugden der heidenen" uit die gemeene gratie te verklaren. Maar, zooals we reeds vroeger aanwezen (Niet Doopersch, Maar Gereformeerd), behoort die gemeene gratie zoo weinig tot zijn eigenlijk systeem van denken, dat men veeleer zou kunnen verdedigen de stelling, dat hij, als kind van zijn tijd, eigenlijk niet al te goed wist, hoe hij die z.g.n. deugden der heidenen moest verklaren.

Hoe dit ook zij, ik ben het niet eens met de verklaring van Dr. Hepp, indien hij den indruk wil laten, dat onze vaderen wel door het leerstuk der gemeene gratie geboeid waren, maar om bijkomstige redenen het niet in de belijdenisschriften opnamen.

Maar, eindelijk, ben ik het ook niet eens met zijne bewering, dat die leer der gemeene gratie wel zijdelings in onze belijdenisschriften wordt aangeroerd.

Doch dit zal duidelijk worden, als we de gedeelten die Dr. Hepp uit de belijdenis aanhaalt, wat nader bezien.

Allereerst verwijst Dr. Hepp naar de Nederlandsche Geloofsbelijdenis, art. 14, en dan wel met nadruk op de zinsnede: "en heeft niet anders overig behouden dan kleine overblijfselen daarvan". De schrijver merkt hierbij het volgende op: "De Latijnsche uitgave heeft voor de gecursiveerde (door mij aangehaalde, H.H.) woorden: adeo ut non nisi exiguae illorum scintillae et vestigia exilia illi relicta sunt d.w.z. zoozeer, dat hem niet dan kleine *vonkjes* daarvan en zwakke *sporen* hem overgebleven zijn. Zij drukt zich dus nog wat meer gedetailleerd uit. Maar wat er in het Nederlandsch of in het Latijn staat duldt geen tegenspraak, dat er naar Gereformeerd belijdenis na den val nog wat van de oorspronkelijke schepping in den mensch is *overgebleven*. Dat was dus niet weg. De overblijfselen zijn *overblijfselen van de uitnemende gaven*, welke de mensch van zijn Schepper had gekregen. Hoe klein ook, ze geven toch nog eenig licht, want het zijn *vonkjes*, ze wijzen toch naar het oorspronkelijke terug, want het zijn *sporen*, die zich tot onderzoek leenen. Daarmee stort de stelling der critiek tegen den grond. Die vonkjes en sporen komen niet voort uit de particuliere genade. Zij zijn nog zoo lichtend en duidelijk, dat zij den mensch alle onschuld benemen, maar God, gelijk Hij in der waarheid is, kan er niet meer uit gekend worden. Zóó belijdt onze confessie in algeheele overeenstemming met Rom. 1:20: 'Want Zijn onzienlijke dingen worden *van de schepping der wereld aan uit de schepselen* verstaan en doorzien, beide Zijn eeuwige kracht en goddelijkheid, opdat zij (n.l. de heidenen) niet te verontschuldigen zouden zijn'. Zij worden van de schepping der wereld aan en *dus niet van de particuliere genade na den val aan* doorzien. Die vonkjes verspreiden niet maar licht over wat onder menschelijke waarneming valt, maar zelfs over *onzienlijke dingen*, over Gods eeuwige kracht en goddelijkheid".

Er is op deze paragraaf van de hand van Dr. Hepp niet weinig critiek te oefenen.

In de eerste plaats zal Dr. Hepp zijn verklaring van dit artikel der Nederlandsche Geloofsbelijdenis zeker niet kunnen handhaven. Ik heb het oog op de verklaring van de "vonkskens", die toch ten slotte nog licht geven en ook nog betrekkelijk *veel* licht verspreiden. Ik heb op deze constructie van art. 14 allereerst dit tegen, dat ze gebaseerd is op een zeer twijfelachtige en onvertrouwbare Latijnsche vertaling. De lezer die niet op de hoogte is met deze dingen, zou uit het schrijven van Dr. Hepp den indruk kunnen ontvangen, dat de Nederlandsche Geloofsbelijdenis oorspronkelijk in het Latijn geschreven werd. Wie wat beter ingelicht is, weet echter wel, dat dit niet het geval is. Onze Geloofsbelijdenis werd opgesteld in het Fransch. Nu zijn er niet slechts Nederlandsche en Engelsche vertalingen maar ook Latijnsche. Er zijn zelfs verschillende Latijnsche uitgaven, die onderling echter aanmerkelijk verschillen en dus niet vertrouwbaar zijn. Wat is nu het geval? Dit, dat de authentieke Fransche text, die ook door de Synode van Dort werd gevolgd, van deze "scintillae", vonkskens, niets weet. In het Fransch lezen we: "(il) a perdu tous ses excellents dons qu'il avait recus de Dieu, et il ne lui en est demuré de reste que de petites traces". Van

deze "vonkskens", waarvan de Latijnsche uitgave, die Dr. Hepp volgde, spreekt, lezen we dus niets. Het woord "scintillae" behoort ongetwijfeld niet in dit artikel. En daarmee vervalt ook al, wat Dr. Hepp in bovenstaande aanhaling over vonksens schrijft. En het Fransche woord "traces" beteekent ongeveer hetzelfde als ons Engenlsche "traces", sporen, voetstappen en in dien zin "overblijfselen". Nu zijn traces, sporen, voetstappen geen overblijfselen van den persoon zelf, doch overblijfselen van zijn aanwezig geweest zijn. En zoo moet ook art 14 van onze Nederlandsche Geloofsbelijdenis gelezen worden. Er is van de oorspronkelijke gaven niets meer over dan een spoor, traces, vestigia, voetstappen, zulke overblijfselen als waaruit men kan zien, dat de gaven er geweest zijn en dat ze er thans niet meer zijn. Er zijn van dit bepaalde licht, waarvan de Belijdenis hier spreekt, ook geen glinsterende vonkskens meer. Immers zegt hetzelfde artikel verder: "d' autant que tout ce qui est de lumière en nous est converti en ténèbres", dat is, "overmits al het licht, dat in ons is, in duisternis is veranderd".

Dit is ook de verklaring, die Dr. Kuyper van deze "rudera" geeft in zijn Dictaten Dogmatiek, Locus de peccato, p. 84-86:

"Nu komen wij tot de vraag: wat is er van de rudera aan? De mensch is in al zijn gangen verdorven maar behield, gelijk Art. XIV der Confessie het leert, 'kleine overblijfselen'. De Ethischen zijn het op dit stuk verbazend met de Confessie eens, maar vergeten wat er op volgt: 'overmits al 't licht in ons duisternis is'. Die overblijfselen worden uitgemeten, door een vergrootglas bezien, en op 't laatst zijn die kleine overblijfselen bijna de geheele mensch.

"Daarentegen leert de Confessie ten opzichte dezer rudera, dat in de *natuur* van den mensch niets goeds overbleef, want dat de mensch wat de *natuur* betreft, geheel zondig is en noch naar zijn intellectueel, noch naar zijn thelematisch wezen iets ten goede vermag; dat deze rudera daarentegen wel gelden van de substantie. Natuur en substantie zijn zoo onderscheiden: dat de natuur is: *id quod nascitur* (datgene, wat ontspringt, H.H.), de werking; substantie datgene waaruit gewerkt wordt. Dat de wil verdorven is, wil dus niet zeggen, dat de voluntas noluntas werd (dat de mensch het vermogen om te willen verloor, H.H.); dan was de substantie gekrenkt; maar dat de werking der voluntas altijd in minus loopt, verkeerd is bij den mensch. De verwarring dezer beide gaf aanleiding om óf met de Ethischen een hand in den zondaar te zien, die het koord kon grijpen, of met de Lutherschen den mensch te verlagen tot een stom blok hout of steen. Aan deze laatste dwaling ontkomt ook Böhl niet."

Verder:

"Deze 'rudera' heetten vroeger in de Confessie 'scintillae'; maar in de vertaling door de Dortsche Synode gevolgd, is dit woord vervangen door 'vestigia' en dat geeft het begrip, dat wij hebben moeten nog duidelijker aan. (Deze voorstelling van de historie van dat "scintillae" is niet geheel juist, H.H.). Vestigium duidt aan, dat er een persoon geweest is, maar dat die persoon nu wegging. Zeggen wij dus, dat een spoor van de gerechtigheid Gods in ons te merken is, dan wil dit niet zeggen, dat er nog een stuk dier gerechtigheid in ons overbleef, maar juist dat er niets meer van haar zelf in ons overbleef.

"Het woord 'rudera' gebruikten onze vaderen ook niet om aan te duiden, dat men in de brokstukken der ruïne nog wonen kon; maar om te zeggen, dat het huis zelf volkomen ingestort was en alleen de puinhopen nog over waren om een gedachte van de vroegere schoonheid te geven.

"Het woord 'scintillae' wil niet zeggen, dat het vuur nog weer eens opvlammen kan, maar het zijn de sintels van het uitgebrande vuur, die nog navonkelen, maar niets kunnen doen dan uitgaan".

Het zal dus wel duidelijk zijn, dat Dr. Hepp zijn "vonkskens" hier niet moet aanblazen; dat hij in dit verband zelfs niet van "vonkskens" kan spreken; en dat de "vestigia", waarvan dit artikel spreekt, niet mogen worden verstaan in den zin van "overgebleven gedeelten", maar van "nagelaten sporen".

De vraag komt op: maar van welke gaven en van welk licht, waarvan alleen nog maar sporen achtergelaten zijn, dat volkomen in duisternis is veranderd, spreekt dan de Confessie? Ontkent dan dit artikel, dat de gevallen mensch natuurlijk licht heeft? Neen, maar het artikel handelt over de oorspronkelijke kennis, gerechtigheid en heiligheid. Immers lezen we in den aanhef van dit veertiende artikel: "Nous croyons que Dieu a créé l' homme du limon de terre, et l'a fait et formé à son image et resemblance, bon, juste et saint, pouvant par son vouloir accorder en tout au vouloir de Dieu." Zoo is de mensch geschapen; met die gaven van goedheid, gerechtigheid, heiligheid, bekwaam in alles den wil Gods te willen, was hij begiftigd, want hij was naar den beelde Gods geschapen. En als nu de belijdenis verder spreekt van de uitnemende gaven, die hij geheel verloren heeft, dan bedoelt zij natuurlijk diezelfde gaven. En daarvan zijn geen gedeelten overgebleven, maar alleen nog *sporen*. Men kan in den gevallen en de ongerechtigheid dienenden mensch nog zien, dat hij op de gerechtigheid aangelegd was. Dat is juist het verschil tusschen een zondigen mensch en een hond!

Dit heeft ook Dr. Kuyper goed gezien. Want hij schrijft in hetzelfde verband, als waaruit ik boven aanhaalde:

"De Synode van Dordrecht 1618, Leerr. Hfdst III en IV, 4 zegt: 'Weliswaar, dat na den val in den mensch eenig licht der natuur nog overgebleven is, waardoor hij behoudt eenige kennis van God, van de natuurlijke din-

gen; ; . . . . Hier is schijnbaar strijd met Art XIV der Confessie. Maar dit wordt opgelost, wanneer wij bedenken, dat tweemaal 't zelfde beeld voor een andere zaak gebruikt wordt. Want in de Confessie Art. XIV wordt bedoeld het *lumen justitiae originalis* (het licht der oorspronkelijke gerechtigheid, H.H.) ; terwijl hier gehandeld wordt over het lumen naturae. . . ." (het licht der natuur, H.H.).

Waarom ik op dit alles in den breede inga?

In de eerste plaats, omdat vooral van Dr. Hepp wel verwacht mag worden, dat hij tot in de fijnste bijzonderheden toe de Confessie zuiver leest, weergeeft en verklaart. In hetgeen ik boven van hem aanhaalde wil hij Ds. de Graaf voor ongereformeerd verklaren alleen op grond van de uitdrukking *overblijfselen*. Of liever nog, het gaat ook nog niet eens over de vraag of die overblijfselen er wel zijn, maar louter over de kwestie *of ze er zijn als overblijfselen dan wel als vruchten van de genade van Christus*. Het laatste wil Ds de Graaf. Die "overblijfselen" zijn er wel, maar ze zijn er door een "overloopen" van de "bijzondere" genade. Wie dit leert, zegt Dr. Hepp, is ongereformeerd. Dat is dus een zeer fijn puntje uit een stuk, dat de belijdenis slechts zijdelings aanroert. Ik weet niet of ik mij aan zulke confessioneele tyrannie zou willen onderwerpen. Dr. Hepp maakt van de belijdenis een dwangbuis voor anderen. Doch dit daargelaten, zal in het licht van des professors doen het niemand mij zeker kwalijk kunnen nemen, wanneer ik hem nu ook tot in de fijne puntjes, waarop hij anderen verkettert, onderzoek, en van hem eisch, dat hij tot in de kleinste bijzonderheden toe de belijdenis goed leest en verklaart. En dan heeft hij geen recht om "vonkskens" aan te blazen tot helder natuurlijk licht, "vonkskens", die hij haalt uit een onvertrouwbare en verkeerde Latijnsche vertaling, en die noch in het oorspronkelijke Fransch, noch in het Hollandsch of in het Engelsch zelfs genoemd worden.

In de tweede plaats vervalt hiermede heel het beroep van Dr. Hepp op art. 14 der Nederlandsche Geloofsbelijdenis tegenover Ds. de Graaf. Het is immers duidelijk, dat indien de belijdenis heel niet spreekt hier van het lumen naturae, maar van de oorspronkelijke gerechtigheid, en indien in dit artikel niets dan duisternis overgelaten wordt aan den natuurlijken mensch, waarin nog "vestigia" van het oorspronkelijke licht zijn te ontdekken, dan wordt hier heelemaal niet gehandeld over hetgeen Dr. Hepp wil beschouwd hebben als vrucht van gemeene gratie. En hiermede vervalt ook tevens *alle* beroep op dit artikel door *alle* gemeene gratie-voorstanders.

Eindelijk wil ik hieraan nog toevoegen, dat, indien Dr. Hepp een juiste verklaring gegeven had van deze "overblijfselen" en met alle kracht uit dat woord "overblijfselen" wil duidelijk maken, dat Ds. de Graaf ongelijk heeft en in strijd is met de Confessie, wanneer deze leert, dat deze "overblijfselen" moeten worden toegeschreven aan een invloed van "bijzondere" genade, hij zelf dan ook in strijd komt met de Confessie, wanneer ook hij ze niet als pure "overblijfselen" wil verklaard hebben, maar als vrucht van "gemeene" gratie.

Dr. Hepp moet hier in zijn eigen zwaard vallen.

H. H.

Partijen Of Deelen?

In verband met de discussie over het Verbond, met name over de vraag betreffende de een- of tweezijdigheid van het Verbond, werd in den laatsten tijd in Nederland ook geschreven over de vraag, hoe de uitdrukking in ons Doopsformulier te verstaan zij : "Aangezien in alle verbonden twee deelen begrepen zijn, zoo worden wij ook weder van God vermaand" etc. De kwestie is niet slechts, hoe deze uitdrukking moet worden opgevat, maar ook welke hier de juiste lezing is.

Ook voor ons is deze vraag van zeer groot belang. Ik meen daarom dat ik onzen lezers een dienst bewijs, als ik hen een beetje op de hoogte houd met den gang dezer discussie in het oude vaderland. Het korte artikel, dat van Dr. Schilder verscheen in *De Reformatie* van 4 Feb. 1.1. kan daartoe dienen en neem ik dus hier over:

> Onze lezers herinneren zich, wat ik tegenover Dr. A Kuyper Jr. aan deze plaats opmerkte over de uitdrukking in het doopsformulier, dat n.l. "in alle verbonden twee deelen begrepen zijn". Dr. Kuyper vatte "deelen" op als "partijen"; ik vond zijn (reeds lang bekende) argumentatie het tegendeel van overtuigend.
>
> Thans wijzen we, ten vervolge op hetgeen we reeds schreven, op wat over deze aangelegenheid reeds in ons kerkelijk leven is opgemerkt; een onzer lezers, dien we daarvoor danken, wees in particuliere correspondentie inmiddels ook reeds daarop.
>
> Zooals uit den bundel: "Rapporten", behoorende bij de Acta van de Arnhemsche Synode 1930, en dan nader uit het "Liturgie-rapport", bl. 6, blijkt, heeft indertijd de desbetreffende commissie voorgesteld als volgt:
>
> > In de 4e alinea (van het doopsformulier) worde de niet voor ieder verstaanbare uitdrukking "twee deelen begrepen zijn" vervangen door "twee deelen zich met elkander verbinden".

Dit klopt, zooals men zich herinnert, met de m.i. onvoldoend ondersteunde opvatting in Biestervelds "Geref. Kerkboek".

Blijkens de Acta van de Synode van Arnhem (bl. 18) heeft echter de Partic. Synode van Drente deze Synode iets anders geadviseerd, n.l.:

> "in het concept-formulier" van den kinderdoop de woorden "twee deelen zich met elkander verbinden" te laten vervallen en daarvoor in de plaats te lezen: "twee partijen begrepen zijn".

Iets dergelijks was voorgesteld door de classis Enkhuizen (Acta 21); zij wilden lezen:

"twee partijen zich verbinden".

Ten overvloede had de kerk van Velsen als derde zich als volgt uitgesproken (Acta, 21):

> . . .in overweging te geven, of het niet beter zou zijn, het woord deelen in de voorgestelde wijziging "twee deelen zich met elkander verbinden" te veranderen in partijen. De onduidelijkheid van de thans in gebruik zijnde redactie: "twee deelen begrepen zijn", schuilt juist in 't woord "deelen". Die onduidelikheid zou verdwijnen, wanneer dit woord door "partijen" vervangen werd.

Over al die voorstellen nu is gerapporteerd door een commissie (Acta 397). Deze commissie was van oordeel, dat de verschillende voorstellen, om in het Formulier "deelen" te vervangen door "partijen" niet konden worden aanvaard, "aangezien deze berusten op een onjuiste interpretatie van de desbetreffende passage" (398). Op dezen grond adviseerde de commissie op dit punt te blijven bij het oude (400). Hetgeen dan ook geschied is (art. 166A, 2o, bl. 100).

Het blijkt dus, dat Dr. Kuyper Jr. anders denkt dan ik, en ook anders dan de rapporteerende commissie van Arnhem. Ik zal hem gaarne tegenover die commissie en mijzelf in het gelijk stellen, als hij me overtuigen kan. Maar op grond van wat ik zelf opmerkte, blijf ik vooralsnog mijn eigen opvatting juist achten: "deelen" — niet "partijen", doch: belofte en eisch.

Ik geloof, dat wij ons over het advies der commissie en het besluit der Synode van Arnhem mogen verblijden. Afgedacht nog van de vraag, welke de juiste lezing van ons Doopsformulier is in dezen, zou het ons zeker in eene verkeerde richting leiden, zoo we inplaats van "deelen" zouden gaan lezen "partijen".

H. H.

De Negen-en-negentig Rechtvaardigen

A. K. van R.R. Ia. vraagt:

In de gelijkenis Lukas 15:3-7 wordt gesproken van de negen-en-negentig rechtvaardigen, die de bekeering niet van noode hebben. Waren dit werkelijk rechtvaardigen of rechtvaardigen in eigen oogen, zooals de Farizeën?

Antwoord:

Op de vraag van broeder K. zijn reeds zeer veel verschillende antwoorden gegeven. Volgens sommigen vertegenwoordigen de negen-en-negentig de eigengerechtige Joden, zooals de Farizeën. Het bezwaar tegen deze verklaring is, dat de Heere toch spreekt van rechtvaardigen, die de bekeering niet van noode hebben. En eigengerechtigen hebben zeker wel behoefte aan bekeering, al meenen ze van niet. Volgens anderen zijn het degenen, die in uitwendigen zin naar de wet rechtvaardig waren. Het bezwaar is hetzelfde: ook zij hebben behoefte aan bekeering. Anderen meenen, dat we het hier te doen hebben met werkelijk rechtvaardigen, die werkelijk aan geen bekeering behoefte hebben. Bezwaar: zulke menschen zijn er niet. Eindelijk zijn er ook, die een noodsprong maken en verklaren, dat met deze negen-en-negentig de engelen bedoeld worden, die nooit gevallen zijn. Maar de Heiland spreekt van zijn kudde en dus van menschen.

Mijn antwoord zou zijn als volgt:

I. Rechtvaardigen, die geen bekeering van noode hebben, zijn werkelijk rechtvaardigen. Daar kan geen kwestie van zijn. De zin kan opzichzelf niets anders beteekenen.

2. In de werkelijkheid bestaan zulke werkelijk rechtvaardigen, die geen behoefte hebben aan bekeering, niet. Ze bestonden alleen in de verbeelding der Farizeën, die meenden, dat ze geen behoefte hadden aan bekeering.

3. Maar als deze Farizeën zich ergeren aan het feit, dat Jezus het verlorene zoekt, zegt de Heiland in deze gelijkenis tot hen: "Zeg eens, dat ge gelijk had; dat gij werkelijk rechtvaardigen waart, die geen behoefte hebben aan bekeering. Zou ik mij dan, als een goede herder niet juist van u moeten afwenden, om mijn ééne verloren schaap te zoeken? En is er dan niet nog grooter vreugde over de ééne zondaar, die zich bekeert, dan over hen, die nooit afdwaalden en geen behoefte hebben aan bekeering?

De Zeedraak.

Dezelfde broeder vraagt:

Wie is de zeedraak, waarvan gesproken wordt in Jesaja 27:1 en 51:9? Indien dit op de Satan ziet, hoe kan dan gezegd worden, dat hij gedood zal worden? Is de Satan niet onsterfelijk?

Antwoord:

Neen, de zeedraak is in geen van beide teksten de satan. Het is uit het verband van Jes. 51:9 zeer duidelijk, dat de zeedraak Egypte is. En in Jes. 27:1 is de zeedraak ook een der wereldmachten daar genoemd, waarschijnlijk Babylon.

Dit heeft echter niets te maken met de reden of het bezwaar, dat broeder K. noemt, namelijk, dat die zeedraak gedood zal worden. De satan is zeker niet onsterfelijk. Als broeder K. het woord "onsterfelijk" in den filosofischen zin bezigt van "onvernietigbaar", dan is hij zeker wel onsterfelijk. Maar onsterfelijkheid heeft in de Schrift een geheel andere beteekenis dan onvernietigbaar. De satan zal juist nimmer onsterfelijkheid beërven en hij kan zeker wel gedood worden.

H. H.

Hoe Ds. Zwier Tegen De Dingen Aanziet

Ds. Zwier, schrijver voor "De Wachter", en wel meer in het bijzonder voor de Dogmatische Onderwerpen, schrijft een artikeltje onder het kopstuk van Gods Algemeene Goedheid, aangaande Onverschoonbare Nalatigheid. Dit is te vinden in de Wachter, 25 Jan. 1938.

De geachte schrijver komt zijn lezers verhalen, dat de Synode van 1924 het goed voor had, er wel van overtuigd was, nog niet tot voldoende helderheid was gekomen een uitspraak te doen aangaande het stuk der algemeene genade. De professoren en predikanten moesten zich de zaak wat beter indenken, dan kwam er meer helderheid, men kwam meer tot een rijp besluit op die wijze.

De domine komt wel een beetje laat met dit advies, zoo dacht ik tenminste, toen ik dit las; 't was nooit zoo spoedig dan tot zoo'n treurig einde gekomen, indien men de dingen wat meer broederlijk op de Synode van 1924 had verhandeld; men zou dan misschien niet de zondige moed hebben gehad om zoo maar eventjes leeraars met hun kerkeraden af te zetten, op onwettige wijze, waarvan men ook tot op den huidigen dag nog geen berouw heeft gehad, en voor God in het stof is gekomen, hetwelk toch wel allereerst noodig is, want Hij rijdt toch door de vlakke velden.

Ds. Zwier wil zichzelven niet verontschuldigen; het is onverschoonbaar, alhoewel hij wel een verklaring heeft voor deze nalatigheid. Hij schrijft, dat de dogmatische zijde van het geding, tot op zekere hoogte verdrongen werd door de kerkrechtelijke zijde. Het geding was of een Classis of Synode volgens Gereformeerd kerkrecht de macht bezit om een kerkeraad af te zetten. De domine heeft het goed gezien, dat dit niet mag; en de Synode van '24 zag dit ook wel, men wist het zeer goed, en er werd ook telkens weer op gewezen door de goed gereformeerde broeders, dat dit is onverschoonbaar, alhoewel hij wel een verklaring blind. De schrijver zegt hij wil dat maar eventjes in het voorbijgaan zeggen. Dit beteekent niet veel, ziet u! Als de dingen kerkrechtelijk worden scheef getrokken, daar geeft de schrijver niet om, en een Synode bekommert zich daar ook niet over, als het doel maar wordt bereikt, wat men zich voor oogen had gesteld. De broeder betreurt het, het is jammer, zoo schrijft hij, dat de dogmatische kwestie zoo op zij werd geschoven, en van de ontwikkeling van het leerstuk der algemeene genade niet veel terecht kwam. De schrijver weet echter meer van deze dingen te zeggen. Wij stonden er zoo geheel anders voor, ook wat de dogmatische zijde van de zaak betrof, als men er tegenwoordig in de Gereformeerde Kerken van Nederland voor staat. Daar zijn bekwame mannen, en dan noemt hij ze op: Mannen van de Vrije Universiteit te Amsterdam en aan de Theologische Hoogeschool te Kampen, die krachtig arbeiden om te algemeene gratie leer tot verdere ontwikkeling te brengen.

Ik meende dat hier anders ook zeer bekwame mannen waren aan Calvin College. Zoo wordt het altijd voorgesteld. Als het echter aankomt op de ontwikkeling van dogmas dan komt er niet veel van terecht, en van de ontwikkeling van de algemeene gratie leer wordt door deze wakkere mannen niet veel tot stand gebracht. Deze leer is echter door de broeders die in 1924 werden uitgeworpen van alle zijden bezien, en altijd op grond van Gods Woord verworpen, en niemand heeft iets er tegen kunnen inbrengen, althans wanneer men uit de Schrift redeneerde, en ik profeteer, dat men er in Nederland ook niets mee doet, want de genade is nu eenmaal niet gemeen, 't is geen gemeengoed, doch wordt alleen geschonken aan diegenen die er in Christus Jezus voorwerpen van zijn.

De domine schrijft vervolgens dat de groote mannen van Nederland op het algemeene genade verbond dogma voortbouwen, zooals dat wordt verdedigd en ontwikkeld door Kuyper en Bavinck. Ik zou hier dit wel van willen zeggen: dit gebouw moet zeker wel ineenstorten, want het is op zandgrond gebouwd, en niet op de alleen vaste rots Christus Jezus, die de eeuwen verduurt.

De dogmatische schrijver vind het zoo jammerlijk dat de algemeene genade leer in 1924 is geloochend. Hij zegt dat met het badwater het kind werd weggeworpen.

De domine moet het echter goed verstaan, dat wanneer hij wil spreken van een kind, en dit wil toepassen op de leer der gemeene gratie, dat dit zoogenaamd kindje een onecht kind is; en onechte kinderen moeten worden verbannen van het erf der gereformeerde waarheid, en de Vader van dit ongereformeerde kindje was zeer Remonstrant toen hij dit kindje te voorschijn bracht, en de pleegouders mogen het niet

vertroetelen, maar uitwerpen, want er wordt hoererij gepleegd in het kamp van de Christelijke Gereformeerde kerken met dit zoo schijnbaar goede wezen.

Ds. Zwier geeft gaarne toe dat er tegenstrijdigheden zijn in Kuyper's werken en dat er in de hitte van den strijd te veel is gezegd. Dit is niet goed. Men moet dit leerstuk ontwikkelen, want Kuyper heeft het laatste woord hier niet over gesproken. Nu, men make dan maar eens een begin, want tot dusver is er nog niet veel van gekomen. Men redeneere echter uit Schrift en belijdenis. En als anderen hier iets over hebben te zeggen, dan make men zich er niet met een handgebaar af, want de zaak is zeer ernstig, en het meent voor de Christelijke Gereformeerde kerken niet minder dan dit, n.l. of ze gereformeerd zullen blijven in zoover als ze dit nu nog zijn, want het goud is zeer verdonkerd.

De domine gaat klagend voort in zijn schrijven, dat het zoo jammerlijk is voor de broeders dat de gemeene gratie overboord werd gegooid.

't Is niet jammerlijk voor de broeders, Ds. Zwier, want zij hadden het voorrecht een middel in Gods hand te zijn, om gemeenten te organiseeren, die weer staan op het vaste fundament van Gods Woord, gemeenten die door goed onderlegde leeraars, gekweekt op eigen school, weer 't zuivere Woord des Heeren mogen beluisteren, en geen steenen ontvangen voor brood.

U moet het voorts niet voorstellen, geachte domine, alsof God niets voor de goddelooze, de niet-uitverkorene in dit leven zou hebben als haat. De goddelooze heeft alles gemeen met Gods kind, er wordt hem zooveel geschonken dat naar de Schrift zijn oogen uitpuilen van vet. Hij ontvangt dat alles echter niet in Zijn gunst, maar in Zijn toorn. De genade zit niet in de dingen, doch alleen in de goede gunst Gods die alleen over Zijn volk is. Hij kan daarom dan ook niet barmhartig zijn over de vaten des toorns, want Hij is God, en u weet wel domine, wat dat inhoudt.

De domine verhaalt vervolgens nog in zijn Wachter betoog dat teksten waarin Gods goedertierenheid en Zijn barmhartigheid over alle menschen duidelijk worden geleerd, zoo maar eventjes door de broeders zoo wordt verklaard, alsof dit alleen de uitverkorenen zou bedoelen. Nu broeder Zwier, verklaar het maar eens anders. Tot nog toe is er niets van gekomen. Op grond van Gods Woord is dit niet vol te houden.

Het is ook niet waar, dat de broeders hebben verzwegen al hetgeen door Calvijn en de Gereformeerde Vaderen in de bloeitijd der Gereformeerde theologie van de algemeene genade is geleerd. Ze hebben altijd met dit gewerkt, en nooit iets krachteloos verklaard, wat in overeenstemming was met de waarheid van Gods Woord.

Ds. Zwier moet ook nooit weer zeggen dat de broeders de band verbraken met de Christelijke Gereformeerde Kerken, want men heeft de broeders er zeer onbarmhartig uitgeduwd, en zich nog minder gedragen als dit ooit in de gedachten van de kinderen der wereld zou opkomen.

En als de domine dan aan het laatste van zijn schrijven opmerkt dat er weinig of niets is gekomen van de discussie over het stuk der gemeene gratie dan zijn we het daar mee wel eens. Dit ligt echter niet aan de broeders die werden uitgeworpen; zij hebben daar zich altijd op toegelegd. Het had ook voor de Christelijke Gereformeerden ten zegen kunnen zijn, indien men had geluisterd. Het is echter nog niet te laat. Men roepe de geleerde mannen van Amsterdam en Kampen als medestrijders in deze gewichtige zaak. Men vergete ook niet om Dr. Greydanus over deze dingen te hooren. Het zou bevorderlijk zijn voor De Wachter lezers, dat de stukken van Dr. Hepp en Dr. Greydanus, zoo als deze worden gevonden in de Standard Bearer, overgenomen door Ds. Hoeksema, Standard Bearer, Febr. 1, 1938. Blds. 196-204 in dit blad werden opgenomen. Ge ziet hier weer, dat de dingen door ons niet worden doodgezwegen, maar dat we alles zeer gaarne willen hebben blootgelegd.

Vriendelijk bedankt voor de plaatsing.

S. D. V.

NAAR HUIS

'k Ben in Gods gena geborgen!
'k Bid haar wegen dankend aan:
Al mijn zonden, al mijn zorgen,
Zijn door haar te niet gedaan.

Wat mij bangst en pijnlijst heugde,
Is voor goed en slaap gesust:
In mijns Heilands sabbats-vreugde,
Vind ook ik de zoetste rust.

Ruste voor mijn krank geweten,
Ruste voor 't ontroerd gemoed:
'k Voel het, 's Vaders kind te heeten,
Is het eenig-zalig Goed!

In die rust van 't stil gelooven
Draag ik hier mijn lijdenskruis:
Eeuwige ruste vind ik Boven,
In het heerlijk Vaderhuis.

Of ik eens daar Hem aanschouwe,
Hem, Wiens liefde 't al volbracht
Die me omringde met Zijn trouwe,
Die mij steunde met Zijn kracht!

Daar eens volgen Hem de Zijnen
Tot in 't eindeloos verschiet:
In den lof der Serafijnen
Meng ook ik mijn Sabbats-lied!

The League Is Dead

Under this heading our esteemed Dr. Clarence Bouma of Calvin College, lamented the death of the League of Nations, by him buried under hot tears. His lamentation appeared in the Standard Bulletin of February 4, 1938. A word from one of them called by him Unchristian in defence of the stand taken by such an one, must be agreeable to such a sincere man as Dr. Bouma.

Among other things Dr. Bouma said: "To the realistic, the biblical Christian the League of Nations was an honest attempt of the nations of the world to come to such an understanding and to enter into such an agreement that effective measures might be taken jointly to prevent war wheresoever possible.

"And because the League of Nations was that, there is deep sorrow in the heart of every thoughtful Christian citizen at the thought that the League is dead."

An honest attempt, the Doctor said. Let us, who with Dr. Bouma have watched the activities and construction of the League, study these nations in their honest attempt.

There is England. The honesty of England with ten votes in the League speaks volumes in her covenant breaking with the United States concerning finances borrowed. England's honesty shines brilliant as the sun in the heavens in her support of the rebellious states when this young Republic stood upon the brink of destruction in its Civil War. England's honesty is so grand that it made war with China to make her produce opium in order that England's war-chest might be filled.

There is France. Another dishonest faithbreaker with the United States, refusing with England to pay its honest debts. I am also sure that the good Doctor is aware of the fact that France sometime ago informed God in heaven that she had extinguished the lights in heaven.

There is Germany. A breaker of her covenant with the other members of the League, today strenuously engaged in jailing its Godfearing ministers, and unjustly driving the Jews out of Germany.

There is Italy. A member of the League in perfect dishonesty with the other members, making war in time of peace to enrich herself, dishonestly stealing a country.

There is Spain. As a member allowed to commit suicide, sustained in dishonesty by members in both factions—supported in war by the League of Nations.

There is Russia. Its godless head of its godless organization of the godless is a chief factor in the League. Russia with the honest intentions of the League is allowed to slaughter its citizens, to murder them who fear God. Stalin, the second Alva, killing every one who refuses to accept Communism. Russia, by the honesty of the League of Nations, is allowed to spread its deadly doctrine of communism throughout the entire world.

America is so far saved from sitting among such Honest members of the League of Nations.

Now it is plain, that upon the goodness, the honesty of a godless world, the learned Doctor has raised up his defence of such an instrument of war and dishonesty as the League in its twenty years of existence has proved to be.

If the writer should follow the doctrine as expounded by the Doctor in his lamentations on the League, he would hurriedly join any one of the three movements—Communism of Stalin, Fascism of Mussolini, and Nazism of Hitler—and burn his Bible, for, after it is the Bible which informs the writer of the dishonesty of his heart, being inclined to evil from youth, unable to perform any good. The writer, believing the Scriptures, wonders how deep the world of God-hating, men-murdering soul-destroying humanity is falling, led to its destruction by the prince of darkness. But his wonder turns to utter perplexity at finding a Calvin College professor bragging about the honesty of the godless. I thank God that I do not belong in the class of Dr. Bouma.

J. H. Hoekstra.

WEDDING ANNIVERSARY

On February 26, our beloved parents,

JOHN BROEK
and
ELSIE ELIZABETH BROEK—Wassink

commemorated their 25th Wedding Anniversary.

We are thankful to God for the blessings He has given us in them, and pray that they may be spared for each other and for us:

Their grateful children,
David
Arend
Mrs. Arend Broek—Jansen
Margaret
Nellie
Mathilda
Bertha
William
Cornie
John
Elsie Elizabeth
Christine Evelyn

Sioux Center, Iowa.

At The Door Of His Church

Rev. 3:30.

This letter is the seventh written to the church, as we find her pictured in the Book of Revelation. From the viewpoint of their individual characteristics, it is plain, that the warnings are not stereotyped, for the needs of these churches are so different, and not one congregation is a reduplication of the other. Hence, when the last letter to Laodicia is written, the contents differ from the letters written to the other congregations.

The message to this church is a warning based upon facts, and give us the true appraisal of existing conditions: the picture of a floundering ship without a definite course. The church without an aim or incentive, perfectly satisfied with herself, in spite of the existing conditions. She was not 'for' nor 'against', somewhat neutral in regard to taking a positive stand—a miserable go-between. Her condition is that of spiritual dormancy and decay, forgetting its former glory, while being the body of Christ.

Naturally, when such a spiritual condition is prevalent, the church reveals the aspect of the "middle-man", she is neither friend nor foe. Hence, this severe message. Not one of pleading alone, but pointing out the deceit and deception, her lukewarm condition and her vain boasting of spiritual things she did not possess. The Lord comes to her with the chastizing words: "Ye are blind and naked, wretched and poor even when ye say, I am rich, and increased with goods". With the final warning: "I will spew thee out of My mouth".

This word of admonition, calling to repentance, came to the children of God. When we read the immediate context, the purpose of the admonition is given in the words: "As many as I love, I rebuke and chasten: be zealous therefore, and repent". That, after all, is always the positive fruit when the church is rebuked. The people of God must be awakened from their spiritual slumber. The Lord comes to them, with the final warning: "Behold, I stand at the door and knock". I am speaking to you, open the door, I will come in, and will sup with him, and he with Me!

This text is used to defend the theory of the well meant offer of salvation to all, providing the invited opens the door, and lets the Saviour do His work. That is the usual explanation. Thus we find it in the pictures on the walls of the homes of many who confess the name of the Lord. The well-known picture of the knocking Jesus patiently waiting that the door be opened, so that He can enter. The Lord is trying hard to gain entrance and oh, if the ones inside would only let Him in salvation would be theirs. The reason, according to the picture and the preaching about the door, lies in the fact that this door is locked. Locked from within, and even the knob is missing, and the door swings inward, and must be opened not by Jesus, but by the sinner.

Thus, according to the interpretation, we find the exalted and glorified Saviour pleading with the wretched sinner. The Saviour offers the sinner His grace, and if the miserable sinner only knows what is good for him, he should accept the proffered salvation. What a beautiful manifestation of love toward the sinner, any sinner. And thus presented, the Lord is saying, from my side all things are ready, are you also ready to accept them? And whereas the sinner refuses the entering into his heart therefore there is no hope. It has been said, that Jesus beseeched us that we be blessed by Him, and therefore exchanged His place with us. Do we not read: knock, and I shall open? but now He says: I knock, why don't you open your heart for me? The well-meaning Saviour, the very Son of God, is refused by the unappreciative and ungrateful sinner.

The question must be answered, can that possibly be the correct interpretation? In order to answer this question we ask first, *what* is this door? The Arminians and all the free-willers, make it their hobby to identify the door with the heart of man. In fact, the door here is man's heart. But does Scripture ever use the image of this door to denote the heart? Does it ever? Our answer is most emphatically NO!! Their imagination is stretched beyond every conceivable possibility, and miscalculated elasticity. Surely, if we approach the Word of God with our presupposed notions, also this text becomes the object of the vain philosophy of man, which is foreign to Scripture. We then carry our own ideas into the Word of God, and make our Word His word. That saves a theory contradictory to the fundamental scriptural teachings of God's sovereign grace, and His eternal decree of election and reprobation.

Yet another question presents itself. When this door is to be the heart, the question is: what is meant by the heart? After reading some of the foremost commentators, this door is the heart and the heart is after all the mind. Here again we object to the arbitrary manner of exchanging one word for another. Man's heart in Scripture is never the equivalent of his soul, his mind or his will. That is, Scripture never uses these names promiscuously. Therefore, if the door is the heart, this will make it impossible to explain the knocking on the door, asking for entrance into that heart. First of all, the heart is inaccessable for us. Know my heart, is the prayer of the Psalmist, for who shall know it? Who is able to open the centrum of his innermost being, the deepest seat of his very existence? The heart we cannot control, because we do not have such power. And the context surely does not present to us any material, that points in that direction. Nor does the text convey the idea of the heart being like unto a door. In returning to the context, we will find

the material to enable us to interpret the text correctly.

The Lord is speaking to the church at Laodicea. We may make a mental note, that He speaks to *her* always, because the church is His body, His Bride. Therefore, these words were not spoken to any individual but to the Church as she is visible. And the Lord points out her apostacy, being neither hot nor cold. She is upbraided for her insufficiency, her arrogance, deceit and pride. Thus the church spoken to is the church that departed from the Truth, and the Word comes to her, that the Lord will disown her. What was her main and outstanding sin? Our answer is, that she placed the Lord outside of the church. When HIS Word is no longer obeyed, she thereby does no longer acknowledge her King, but cast Him out and in principle crucifies Him anew. And at the door of THAT Church, departed from the truth, He stands knocking and speaking to warn and call her, to return to the former days, when she served Him.

How is this knocking to be explained? Knocking and calling here are both closely connected, as is evident from the text. The messages, as John received them, were to be sent to the different congregations and must be read to them by the angel (minister) of the local church. That was after all his work, namely, bringing God's Word to the congregation. And in this case, to bring unto the Church the message, that she is self-centered. That is the main idea. The church was self-centered and not Christ-centered. And this had to be brought home to the members of this congregation and that, the preaching consisted in the knocking on the door. In the preaching and in the walk and talk she had to be told that she was self-centered and not Christ-centered. Once more. At the door of this Church He knocks and to her He speaks, for the Church is His property. He bought her with the price of His blood. Notice that the Lord does two things. He both rebukes and chastens: He brings to light her sin as He actually sees it, and He points to the apostate condition. And this rebuking and chastening are not the offer of a well-meant grace, are they? No, but with a view to purge, build and strengthen the Church. Even then, when it appears as if He will have nothing to do with her anymore, is *that His purpose.*

Therefore, the knocking and calling. He speaks to her and He awakens her. He makes known His demands, so that they, namely who belong to her, understand His speech.

And this knocking at the door, the question comes up: Who does He call? No, the question is not whether or not the message was not read to all. For at all times, even today, the Word must be preached to all who bear the name of Christ and belong to the church visible. Nevertheless, while the preaching is general, the contents are particular and therefore for particular individuals. Looking closely at the context we read: "As *many* as *I love, I rebuke* and *chasten*". Hence, it cannot possibly refer to each and every individual member of that church. That interpretation does not read "as many as I love", but reads, "because I love you all, I rebuke and chasten"! Which actually means: *all* of you are mine, because you were given to me by the Father. And they will add, we must not let predestination and reprobation guide us in our interpretation. That is the sum and substance of the preaching of every Arminian, full blooded and otherwise, when *they* approach the text, unwilling to let the text and the context decide the interpretation. No, but when we read: "As many as I love I rebuke and chasten" the Lord means to say: "*As many as are Mine!* Can the text be explained to thus do justice to every detail? It surely can! Keep in mind that the living and the dead members constituted that one Church visible to which the letter is written. Now the living and the dead do not belong together, but they must be separated. Separated because the two have nothing in common, nor do they commune with one another. The dead, perhaps the greater element, had made their influence felt in the congregation and that to such extent that the truth no longer was proclaimed and the life of the congregation has become worldly — no longer hot nor cold — when it came to spiritual things. Whatever can be the result when the warm truth is exchanged for the prating and babbling of men, they can never set a Church afire, or fan the flame of love for God and His Christ. Never mind the superficial and man-made niceties and the socalled refined culture, for it is bombastic, while it makes a show that is not even skin deep and has nothing to do with the true spirituality of the Body of Christ. Even the Child of God living in such an atmosphere is about to choke and surely is not built up in faith, hope and love. The result always is and was "een verachteren in de genade". That was the true situation at Laodicea. Therefore the Lord knocks and calls and demands of those that hear His voice to separate themselves and have nothing to do with this dead element in the church and their deadening influence. The first step always is, to demand pure preaching and to make use of the Christian discipline through the Christ-ordained offices. The keys of the kingdom of heaven *must* be used. This is equivalent to saying that Christ is again recognised as the Head of the Church to be the sole ruler, the only One with authority. Whose Word alone is able to make warm for His cause and enable the congregation to fight the good fight of faith.

And if they hear not, because they will not hear His Word, and will not listen to His knocking, then it becomes imperative to separate. That is the true opening of the door. Let them, the Lord means to say, no longer detain you and rob you of my presence. Doing so you repent and become zealous and then I will come

to you and you shall have the experience of my blessed fellowship.

Thus He will enter, coming into any one church thus hearing His voice and He will sup with him and he with the Lord. There is no other way. The way of humiliation is always the result of God's own, when He knocks and calls them, as well as rebukes and chastises them. They hear the word and repent, for they have the firstfruits of the Spirit. Secondly they also become active, and realize that they can no longer feel at one with the dead element and with the dead preaching. And history proves time and again that they broke the ecclesiastical tie, because the Word of God results always in continual reformation. Thus they return to the Word and again listen to their Saviour. They are then prepared by Him to be a separate people, dedicated unto Him alone. Only those, who are prepared by Him, *hear* that Word and repent and experience His presence. "I will come in and sup with him and he with me". Note how the so-called repentance preaching of our own day does not understand that the bread must be given to the children and not to the dogs. The purpose of all such preaching is to convert the world, to remedy the ills of the world and that in the name of the so-called 'social' gospel.

The Lord comes to His church and to her repentance is preached. She hears and will return and with her he dwells. And in that way she again becomes His guest. He will sup with her and she with Him. Coming to her means that consciously they rejoice in his presence. Needless to say the 'sup' does not refer to the Lord's supper alone, but to the fact that he is both the host and the guest. *He* brings to us the riches of His grace which we taste. *He* loves us first and to Him we return that love. He gave Himself for us, we dedicate ourselves to Him. But at all times and in all things, *He* is first. When He sups with us, we share in the most intimate and blissful intercourse. We are His friends, and friends seek each other and delight in each other's presence. Hence, through and with Him we have the fellowship of the covenant with God Triune.

W. V.

NOTICE!

The first pamphlet of the series of sermons on the book of Romans, chapters 9-10-11, to be written by the Rev. H. Hoeksema, are now ready to be distributed and mailed. Please send your subscription to Mr. F. Pipe, 946 Sigsbee St., S. E., Grand Rapids, Michigan.

Publ. Committee.

The Forth Commandment

> Remember the sabbath day to keep it holy.
>
> Six days shalt thou labor and do all thy work.
>
> But the seventh day is the sabbath of the Lord thy God: in it thou shalt not do any work, thou, nor thy son, nor thy daughter, thy manservant, nor thy maidservant, nor thy cattle, nor thy stranger that is within thy gates:
>
> For in six days the Lord made heaven and earth, the sea and all that in them is, and rested the seventh day: wherefore the Lord blessed the sabbath day and hallowed it.

The word sabbath is a transliteration of the Hebrew word rest. The requirement of this command is then that the people of Israel remember and sanctify the *rest-day.* As this had to consist in resting on this day, regard must be had to this resting. What entered into its constituency, may be known from the many scriptures that bear on the sabbath. This resting consisted negatively in doing no work. "In it (the sabbath) thou shalt not do any work." (The second command). "Six days may work be done, but the seventh is the sabbath of rest: whoso doeth any work in the sabbath day, he shall surely be put to death. . . ." (Ex. 31:15). "Six days shall work be done, but on the seventh day there shall be to you a holy day, a sabbath of rest to the Lord. Whosoever doeth work therein shall be put to death". (Ex. 35:1, 2).

These are but a few of the reiterations of that clause contained in the fourth commandment forbidding the doing of work on the sabbath. What kind of work it was that had to be laid down is indicated by the expression "thy work" in the clause, "Six days shalt thou do all *thy work.*" It was all the work, both pysical and mental, that formed the earthy pursuits of life,— pursuits that were followed in each of the six days. So insistent was the Lord that His people discontinue following these pursuits on the sabbath, that the disobedient were ordered by Him to be put to death. Thus the negative side of the sabbath was this resting from all labor. All field work, even in seasons of ploughing and harvesting had to be discontinued. The law reads, "six days thou shalt work but on the seventh day thou shalt rest: In earing time and in harvest thou shalt rest". (Ex. 34:21). The Israelites were forbidden to gather wood on the sabbath, to prepare food and kindle a fire in their dwelling. The law reads, "and the Lord said to Moses, the man (found gathering sticks on the sabbath) shalt surely be put to death. (Num. 15:35). And he said unto them, this is that which the Lord hath said, tomorrow is the rest

of the holy sabbath unto the Lord: bake that which ye will bake today, and seethe that which ye will seethe: and that which remaineth over lay up for you to be kept until the morning. (Ex. 16:23). Six days shall work be done, but on the seventh day. . . .a sabbath of rest to the Lord: . . . .ye shall kindle no fire thruout your habitations upon the sabbath day". (Ex. 35: 2, 3).

Finally there was this word of the Lord, a word that relates to the disobedience of some that consisted in their leaving the camp on the sabbath to gather manna that was not, "Abide ye every man in his place, let no man go out of his place on the seventh day". (Ex. 16:29b). This place, as the expression *his place* plainly indicates, was the vicinity of each Israelites tent or booth.

Such being the appointments of the law, the bearing of burdens, Jer. 17:21, and trading, Amos 8:5sq., were declared to be incompatible with the sabbath. And Nehemiah appears in scripture as ordering a barring of the gates, Neh. 13:15, 19, to prevent the trading in which some of the carnal Jews engaged.

Yet it must not be supposed that the rest of the sabbath was purely negative, that it might be made to consist in physical and mental inaction. As to his mind at least, man is never inactive. He cannot be. In moments of physical repose, he still thinks. The sabbath therefore could not have been kept at all, if the requirements had been that the people of Israel spend the time of the sabbath in a state of inertia or listlessness. In a word, the sabbath had a positive side. This is plain from the frequent reference to its rest as a holy convocation. So in Lev. 23:3, "Six days shall work be done, but the seventh day is the sabbath or rest, *an holy convocation*: Ye shall do no work therein: It is the sabbath of the Lord in all your dwellings". Now the Hebrew word translated by *convocation* signifies *a calling together, assembly, meeting.*

What was this meeting? What was its character and purpose? Where was it held and who presided over it? The answer to most of these question are found in the scripture last quoted. This meeting was a gathering of God's people in the dwelling of one of the assembled. This the verse (cited above) asserts literally, "an holy convocation. . . .It (the convocation) is the sabbath of the Lord in *your dwellings*." Further, that the assembly is called holy and that it was called on the sabbath, says as plainly as words can that it was a meeting for the worship of Jehovah. And as comparatively few persons could be assembled in a dwelling, the number of such distinct groups of worshippers was large.

Thus the weekly sabbath was kept at home, in each town and village and hamlet. This single verse affords an interesting prospect of the unwritten history of Israel's rural piety.

What now may have been the engagements of these worshipping assemblies? The scriptures give no direct answer, but neither is this necessary, as the notice to the effect that these meetings were *holy convocations*, thus meetings for the worship of God, is a notice that says as much as words can say. Worshipping God consisted then as well as now in giving thanks unto the Lord, in calling upon His name, in making known His deeds, in singing psalms unto Him, talking of all His wondrous works, glorying in His holy name, seeking the Lord and His strength, seeking His face evermore, remembering His marvelous works that he hath done, His wonders and the judgments of His mouth. It consisted, this worship, in the seed of Abraham declaring that "The Lord is our God, that His judgments are in all the earth, that He hath remembered His covenant forever, the word which He commanded to a thousand generations. . . ." It consisted in a word in the worshipping assembly having fellowship with the covenant Jehovah.

That such had to be and also were the engagements of the true people of God on the sabbath, is evident from various notices contained in the Pentateuch, in the Psalms and in the discourses of the prophets. The fourth commandment as reiterated and amplified by Moses at the close of his career reads, "Six days thou shalt labor, and do all thy work. . . . and remember that thou wast a servant in the land of Egypt, and that the Lord thy God brought thee out thence through a mighty hand and a stretched out arm: therefore the Lord God commanded thee to keep the sabbath day. (Deut. 5:15). Should the people of Israel forget that the Lord had brought them out thence, should the memory of this doing of God be lost, the sabbath would no longer be kept. They are thus to remember. But how else could the memory of this deliverance be kept alive than through the people of God having regard to and speaking of it in the audience of one another and of their children especially on the sabbath day, when, as a result from their refraining from all worldly labor, there was abundant opportunity for this.

That this should be one of the sacred occupations of the people of Israel on the seventh day, (sabbath) is especially clear from the instructions concerning the sabbatical year, given in Lev. 25:1-7 and in Deut. 15:1-8. There it is enjoined that when the people of Israel come into the possession of the land of Canaan, they shall allow to it every seventh year a season of rest. Six years they shall sow their field and prune their vineyard and gather in the fruit thereof, but the seventh year they shall neither sow their field nor prune their vineyard. Their wants will be provided for by the extraordinary productiveness of the land in the sixth year and by what will grow of its own accord in the sabbatical year. How the time thus freed from its usual employment was to be spent, is indicated by the law on this subject given in Deut. 31:10, 11. Here it is commanded that at the close of

this sabbatical year at the feast of the tabernacles the law shall be read before all Israel, men, women, and children, and even the stranger within the gates, that they may hear, and that they may learn and learning may fear the Lord and observe to do all the words of the law. This provision shows that the leisure of the sabbatical year was to be used in acquiring knowledge of the law and in meditating upon the law, to be used therefore in spiritual occupation, in the exercises of devotion. For this very purpose, all the sabbaths were given.

This is equally as plain from the description of the well-spent sabbath by the prophet Isaiah, "If thou shalt turn away thy foot from the sabbath (that is, if thou do not tread upon its holy ground with a foot occupied with its every-day work) from doing thy pleasure on my holy day: and call the sabbath a delight, the holy of the Lord, honorable: and shalt honor him, not doing thy own ways, nor finding thine own pleasure, nor speaking thine own words; then shalt thou delight thyself in the Lord: and I will cause thee to ride upon the high places of the earth and feed thee with the inheritance of Jacob thy father: for the mouth of the Lord hath spoken it". (Isaiah 58:13, 14).

"Not speaking thine own words", but " speaking the words of Jehovah thy God". These words were the law, the precepts and statutes of the Lord. *Speaking the words of Jehovah* must be made to signify certainly a doing that consisted in the believer and in particular the father of this family reading and explaining the law also on the seventh-day sabbath, in his making known on this day the Lord's deeds and in calling upon the Lord's name and in the entire assembly singing the songs of Zion. Josephus states that "Moses commanded not that they should hear the law once or twice, or frequently, but that every week they should leave their work and assemble to hear the law and to learn it accurately". Under the inspiration and guidance of the Holy Spirit psalms were written especially for these meetings on the sabbath. In the collection of psalms contained in the Old Testament Bible is also found one (psalm 92) with the superscription, "A psalm or song for the sabbath," and in which the prophet exhorts to praise God, for His great works, for His judgments upon the wicked, and for His goodness to the Godly.

That these weekly meetings were conducted and presided over by the parents and the elders in Israel follows from the circumstance that the law called every parent and in particular every elder in Israel to be a teacher of its truths and precepts. It was to the parents that Moses was speaking when he said, "Therefore shall ye lay up these my words in your heart and in your soul, and bind them for a sign upon your hand, that they may be as frontlets between your eyes. And ye shall teach them your children, speaking of them when thou sittest in thine house, and when thou walkest by the way, when thou liest down, and when thou risest up. And thou shalt write them upon the door posts of thine house, and upon thine gates: that your days may be multiplied, and the days of your children, in the land which the Lord sware unto your fathers to give them, as the days of heaven upon the earth". (Deut. 11:18-21). That the priest and the Levites had it as their particular charge, "to teach the children of Israel all the statutes which the Lord had spoken to them by the hand of Moses," did not free the people from the task of teaching their children the words of Jehovah. It means that even after the calling of Levi to the service the people of Israel were still a kingdom of priests.

But these were not the only works that belonged to the positive side of the sabbath. There were others, namely, the works of mercy and judgment. In the sabbatical year all debts would have to be cancelled and every Hebrew bond set free and likewise in the year of Jubilee. In this year, in addition—a year in which the sabbatical idea reached its consumation—every man should be returned to his possession—a possession that by dint of adverse circumstances had been lost to him. Turning to the gospels we find Christ in harmony with this conception, healing the sick on the sabbath. And to the Pharisees who accused Him of desecrating the sabbath because of this practice of His, He replied, "What man shall there be among you, that shall have one sheep, and if it fall into a pit on the sabbath day, will not lay hold on it and lift it out? How much then is a man better than a sheep? Wherefore it is lawful to do well onthe sabbath day". (Matth. 12:10, 11).

But beside the worship described above— a worship that may be called the true religion of the heart, a serving God in spirit and in truth (essentially, of course)—there was also a special worship that consisted in the typical—symbolical transaction appointed the law and that formed the service at the tabernacle (temple). That in the Old Testament Dispensation this service also is to be regarded as belonging to the positive side of the rest of the sabbath is evident from this that all of it was commenced by a sabbath (not necessarily the seventh-day sabbath. There were, as will be noticed, several other sabbaths besides this one. The sabbatical year and the year of jubilee, which, as was just said, was an intensification of the sabbatical year, have already been mentioned): some of it was necessarily performed on the seventh-day sabbath and much of it was ended by a sabbath.

On the seventh-day sabbath, the morning and evening burnt-offerings of one lamb was doubled with a corresponding increase in the meat-offering.

How far from the truth it is that the rest of the sabbath consisted merely in refraining from worldly occupations is seen when regard be had to the typical-symbolical solemnities of Israel's great feasts of which

there were three; the feasts of the passover, of weeks or Pentecost, and of the tabernacles. In each of these feasts the solemnities commenced with a sabbath and in two of them also—the passover and tabernacles—they ended with a sabbath after completing a week of sacred observances.

Thus the first day of the feast of the passover—called the feast of unleavened bread as well—was a sabbath. It was therefore on a sabbath that the passover lamb was eaten by the families in Israel,—eaten at the sanctuary (tabernacle, temple).

The passover week, was, rightly considered, a sabbath of seven consecutive days. It was of the month Abib (meaning literally, earmonth, when the corn was in the ear), the month that was first in the Jewish calendar and that corresponded with the time intervening between the first and middle of our April. On each of the seven days of this week there was presented, in addition to the daily offerings for the congregation, a goat for a sin-offering, and two bullocks, one ram and seven lambs for a burnt-offering, with meat- and drink-offerings. And finally, on the second day, the first ripe barley sheaf was presented to the Lord.

Then there was the feast of weeks. It was a feast of one day duration and was appointed to be held on the day immediately following seven complete weeks from the second day of the week of passover. In addition to being called the "feast of weeks", this feast also bears two other names. In Ex. 25:13 it is called the "feast of harvest", because it was kept at the close of the whole harvest,—wheat as well as barley. In this same passage and also in Num. 28:26 it is called the "feast of the firstfruits" in that one of its solemnities consisted in the Israelites in obedience to the command presenting to God the first-fruits of their crop, as now harvested and laid up for use. In addition the law required that on the ocassion of this feast the people also bring into the sanctuary the first of all the fruits of the earth. In the New Testament this feast was given the name of *Pentecost*, this being the Greek word for *fifty*.

Now this feast, as was said, was held on the day immediately following a seventh-day sabbath, was therefore commenced by it and also received from it its distinctive character.

The seventh month of the Jewish calendar was, rightly considered, a sabbath month. Its first day, though not a seventh-day sabbath, was nevertheless a day of sacred rest and holy convocation, and a day that had its peculiar characteristic from the blowing of the trumpets, louder and longer, it must be, than on the new moons.

The tenth of this seventh (month) was the great day of atonement. Though no seventh-day sabbath, it too, like the first was nevertheless a sabbath. On it the people rested from their worldly occupation and assembled at the sanctuary, this time to participate in the sacred transaction that consisted in their representative, the highpriest, making atonement for all the sins of the whole nation by his being permitted to sprinkle the mercy-seat with the blood of the sacrifice.

The observances of the fiftieth day commenced the feast of tabernacles, a feast of seven days duration, the first and last of which were sabbaths. In Ex. 23:16 and in Deut. 16:13 it is called "the feast of ingatherings in the end of the year when thou hast gathered in thy labours out of the field:" For it took place immediately before the winter months and after the labour of the harvest and of the vintage and of the fruit season generally were past. During the process of this feast, the people, again in obedience to the command, dwelt in booths. Such a booth was a slight, temporary dwelling, easily constructed and as easily taken down again. Thus it formed a contrast to the firm and comfortable house. The reason assigned for this ordinance is, "that your generations may know that I made the children of Israel to dwell in booths, when I brought them out of the land of Egypt."

What now was the worth of this typical service, of the typical-symbolical enactments of Israel's ceremonial law? It served first of all to perpetuate the memory of Israel's typical redemption from Egyptian bondage. It symbolized further the redemption of Christ as to its subjective side and typified redemption as to its objective side, and thus at once formed the glass through which Israel beheld the glories of God.

This being true, it follows that performing this service was an engagement through which the *true believers* gave expression to their faith, to the truth that dwelt in them, to their implicit confidence in and love of their redeemer-God, and thus an engagement through which they in turn received witness that they were righteous. This service in its entirety was therefore a sign and seal given by Jehovah for this end that by its use he might the more fully declare and seal to the true believers, who in a true faith participated in this service, the promise of the gospel, namely, that he granted them freely the remission of sins and life eternal. The truth of these observations appears from what is said of Abel and his sacrifice in the Hebrews, (chap. 12), "By faith Abel offered unto God a more excellent sacrifice than Cain, by which he obtained witness that he was righteous, God testifying of his gifts." The plain meaning of this scripture is that Abel by, that is, through and in connection with that action of his consisting in his *offering in faith* received the testimony in his heart that he was righteous.

The question what the positive side of Israel's rest consisted in can now be fully answered. From the side of man, it consisted in the true believers walking in the way of Jehovah's covenant and thus in walking with, having fellowship with God and delighting only in Him.

However, because this rest of the believers of the

old covenant, this true worship of the heart, could not otherwise be expressed than through the instrumentality of a typical-symbolical service, the sabbath of Israel could be and also was a sign—a sign between God and His people. The scripture on this subject is a passage found in Exodus (chap. 31:10-18), that reads "speak thou also unto the children of Israel, saying, verily my sabbaths ye shall keep: for it is a sign between me and you throughout your generations; that ye may know that I am the Lord that doth sancify you. Ye shall keep he sabbath therefore; for it is holy unto you: every one that defileth it shall surely be put to death: For whosoever doeth any work therein, that soul shall be cut off from among his people. Six days may work be done; but in the seventh day is the sabbath of rest, holy to the Lord: whosoever doeth any work in the sabbath day, he shall surely be put to death. Wherefore the children of Israel shall keep the sabbath, to observe the sabbath throughout their generations, for a perpetual covenant. It is a sign between me and the children of Israel forever: for in six days the Lord made heaven and earth, and on the seventh day he rested and was refreshed".

Of what now was Israel's sabbath a sign? Of the very spiritual and heavenly realities symbolized and typified by Israel's service. It was thus a sign of Jehovah's redeeming and sanctifying love and of his mercy that endureth forever. So, not to keep the sabbath, to do worldly work therein, was to efface this sign, was to hold in contempt and despise all that the sabbath betokened, to wit, the covenant of Jehovah and all its blessings and glory, the glory of God, His love, mercy and truth, in a word the heavenly, the fulness that dwelling in Christ, the eternal rest that remaineth for the people of God.

(To be continued)

G. M. O.

THE MATCHLESS ONE

I love to lie at night and muse
Upon His perfect lovliness;
No words describe, though I enthuse,
The Matchless One.

I call Him Sovereign, God and King,
Redeemer, Ruller, Saviour, Lord:
His praises thus I love to sing —
The Matchless One.

Yet feeble tongue cannot reveal
My adoration and my love;
Accept the homage that I feel,
Thou Matchless One.

E. W. Carlisle.

The Atoning Sacrifices Of The Old Covenant

The subject here announced we purpose to treat under the following subtitles. The Sacrifices; Their Origin; Their Fundamental idea; Their Efficacy; Their Number or Kind.

THEIR ORIGIN.

First a preliminary remark. In view of the fact that the believers of the Old Covenant had not Christ as the direct object of his vision, the quesion is sometimes asked, How could they then be saved? That the saints of the old covenant saw not Christ as the church is now privileged to behold Him, thru the glass of the word, is certain. In giving expression to their faith, the believers of the Old Covenant did not declare, "we believe that we have excess unto God alone, but only through the only Mediator and Advocate, Jesus Christ the righteous, who therefore became man, having united in one person the divine and human natures, that we might have access to the divine majesty which access would otherwise be barred against us. . . ." or, "my only comfort in life and death is that I with body and soul, both in life and death am not my own, but belong to my faithful Saviour, Jesus Christ, who with His own precious blood, hath fully satisfied for all my sins. . . ."

One finds no such language in the Old Testament scriptures. We now, of course, have regard to the form of the words of this confession and not to the essence of the truth of which it is the formulation. The truth as to its essence, the church possessed from the beginning. But not until it passed from under the yoke of the law, was it privileged to behold Christ as He is seen in the above-cited creed. To the question, "How art thou saved," the answer of Old Testament believers was simply, "Through faith in Jehovah my Redeemer. But they saw not Christ directly. They were at a loss to explain how God justified the ungodly without doing violence to Himself as the righteous and holy One. Yet they received testimony that they were the possessors of an imputed righteousness and thus the beloved of Jehovah. How could God so testify with their spirits without fixing their gaze directly on Christ? The answer is the typical-symbolical sacrifice—the sacrifice by blood. But the fact that this blood was but a sign raises the question how the believers could be saved by it, or if they could not, what may then have been its actual worth?

Let us with these questions in mind turn to our subject.

The first sacrifice, recorded in Scripture, was that brought by Cain and Abel. That Adam and Eve had previously been seeking God through this channel of

communion is certain. But Cain's and Abel's sacrifices are the first recorded. That these early sacrifices were brought in obedience to a divine command, is nowhere stated. This has given rise to the view that the sacrifice was of human origin. It is said that the ancient worshippers (including the first believers of Scripture) conceived of God as a deity whose favor had to be won and whose friendship solicited by some appeasing doing on the part of man. What, according to the primitive conception, made this possible is that the deity differs but relatively from His worshippers, is of the same stock as man, with like dispositions, passions and appetites, is thus in the need of food and is pleased, as an earthy chief would be, with a gift and is well disposed toward those thoughtful of him. Aware of this and eager to ingratiate himself with the deity, primitive man brought Him gifts. And this gift was the sacrifice.

Such is the reasoning. And it is true, but of Cain and his spiritual kin only. In sacrificing, Cain was prompted by just such a motive. For he was a man, vain in his imaginations, and who therefore changed the glory of the incorruptible God into an image made like unto corruptible man. . . . Thus, though Cain knew God, he would not glorify Him as God. The proof of this is that he despised the vicarious atonement of Chrst. Yet he briought his gift in the hope of inducing God to walk with him in the way of sin. Disappointed in this and unwilling to repent, he was wroth—with God. and his countenance was fallen. For he would not do well and vowed in his heart that he had done with God. So, after murdering the righteous Abed, he went out from God's presence.

Scripture teaches that the way in which fallen man insists on thinking of God agrees in the main with the description of the the deity given above. Having made himself an idol by changing the truth of God into a lie, man calls God the unknowable one and forthwith dismisses Him from his mind. Yet unable to free his soul from the belief that God is, he is afraid and in this fear erects an altar to the unknown God.

But Abel was a believer. Having been brought under the conviction of sin, he had need of the witness that he was righteous. So he brought the sacrifice appointed by the Lord. But nowhere is it stated of Abel or of the believers before the flood that in bringing this sacrifice, they followed the instructions of God. Yet the Lord must have instructed them. And so He did through a doing of His recorded in the second chapter of Genesis. There we read, "And unto Adam also, and to his wife, did the Lord God make coats of skin, and clothed them". Our first parents had eaten of the forbidden tree, and their eyes were opened. and they knew that they were naked. And they sewed fig-leaves together and made themselves aprons. The promise of the temptor became half fulfilled, though in a different sense than they had supposed. Their eyes were opened and they attained to a developed self-consciousness, as a result of the moral deterioration of the inward man. Their spirit had died and become flesh. Their natural and pure desires had deteriorated into corrupt and inordinate lusts. And their body was now the organ of a defiled spirit and soul and thus shared in and exposed to view its corruption. The reflection upon their nackedness became nown as the first form of the entering consciousness of guilt. And in that part of the body, the feeling of nackedness, nakedness of the inward man as well as of the body, manifested itself in a sense of exposure that needed covering. Their saying, "we are naked," was thus equivolent to the cry, "we are corrupt, impure, defiled. We dare not therefore expose ourselves to the holy eye of God". And in their fear and great embarrassment they made themselves aprons of fig-leaves. But leaves are a poor covering for sin, for a corrupt and defiled sinner. But God came to the rescue. Having proclaimed to them the gospel, he made for them coats of skin to clothe them with. Now clothing so obtained, necessitated the giving up of life on the part of an inferior yet innocent creature. It was, must have been, in connection with this doing of His that God gave to them the testimony in their hearts that their sins were covered and forgiven, and caused them at once to understand that without shedding of blood there can be no forgiveness of sin.

Thus the first to officiate as priest in the history of mankind and of the church was Jehovah Himself. And of the sacrifice brought, the offering of Cain was a corruption. In a material sense, the two had nothing in common.

Of the offering appointed by the Lord in paradise, the ceremonial service of the people of Israel was but an expansion. Thus it is not true what Prof. R. B. Kuiper once wrote in his "As To Being Reformed", "I am afraid. . . .that some well-meaning christian teachers and students, in their debate with critics, have been overshooting the mark. . . .

"I mean this: 'In their anxiety to prove the uniqueness of Israel's religion they have been ready to deny obvious resemblances between it and other religions. In other words—and now we hitch up with our subject —they have too largely ignored the plain fact that God, in the establishment of the covenant of special grace, took his starting point in common grace. Israel's religion was built on the broad foundation of the original religion of humanity in the family of Adam and Noah, in the races of Seth and Shem" So far the professor.

This is a strange statement, to say the least. If its meaning is not that God, in the establishment of His special covenant of grace, took his starting point in the religion of which Cain's offering was the expression, it, this statement, is meaningless.

What was the gospel, the truth of which the true

sacrifice was the sign? This truth: That the Lord God is merciful and gracious, longsuffering and abundant in goodness and truth, keeping mercy for thousands, forgiving iniquity, transgression and sin but by no means clearing the guilty but laying the iniquity, of them all (of His people) on Christ: and visiting the iniquity of the fathers upon the children. . . .of them that hate Him.

And what may be the faith in which the believers offered? The faith that says, "I am guilty and unclean before God". The faith that craves for pardon, thirsts for righteousness, longs for God. The faith that confesses that the only way of approach to God is the way that leadeth through the veil, the flesh and blood of the lamb. As to the religion of Cain and the development of it in heathendom, how could God take His starting point in it? The conceptions that permeate it, is the truth of God changed into a lie. "Primitive monotheism", says one who has made a study of this, "Religion of humanity", appears as a distorted form, sometimes as a mockery of the worship of the one God, as far back as authentic history sheds light upon it.

"Animism is a religion of fear instead of love. Taoism is of the earth, earthy. Confucianism is barren of spiritual attitudes. Fellowship with God is not even an ideal. Buddism is a poverty-striken religion. Its God is a mere empty spirituality."

Let us now attend to the fundamental idea of the typical sacrifice by blood. Here again Scripture is our only guide. The first instruction on this subject to be noticed is, "and without shedding of blood there can be no remission of sin". This scripture associates the shedding of blood with remission of sin but sheds no light on the question how the two were related. But there are other scriptures. Lev. 17:1, which reads "For the soul of the flesh is in the blood and I have given it to you upon the altar to atone for your souls for the blood atones for the soul."

The correct import of this passage is to the following effect, "You must not eat the blood because God has appointed it as a means of atonement for sins. But it is the means of atonement, as the bearer of the soul. It is not therefore the matter of the blood that atones, but the soul or life that resides in it: so that the soul of the offered victim atones for the soul of the man who offers it." This passage provides an answer to two questions: why they were forbidden to eat flesh with the blood? viz., because the blood was appointed by God for making an atonement. And why the blood should have been appointed for this purpose is because the soul or life is there, and hence is a suitable substitute for the soul or the life of man forfeited by sin.

Regard must now be had to the word atone. The sense of the word found in the original is *to cover*. The substantive *covering* is also used. So in Lev. 16:11, "And Aaron shall bring the bullock of the sin-offering which is for himself and make an atonement, that is, covering, for himself and for his house and shall kill the bullock for the sin-offering which is for himself". The object covered was the man who offered, his soul, his guilt. And the advantage of being so covered is stated in Lev. 4:10, "And the priest shall make an atonement for them and it, the sin, shall be forgiven them.

One question still remains: Why was sin covered by the life-blood of the slain beast forgiven? The answer of some is to the following effect. "When man has erred through weakness without any contempt of a covenant statute, then the sinner has to make satisfaction as has been provided for in the covenant itself. This satisfaction is a sin-offering which is a ransom, a redemption. Hence the root idea of the propitiary sacrifice is that the sinner acknowledges his sin, seeks reconciliation, and gives actual expression of his repentance by his surrender of property (the animal sacrifice). It is an acknowledgment that God is right and the sinner wrong. It gives to the offended majesty of the divine claim a satisfaction which it is true is only of value because God accepts it and because he is willing to be reconciled."

According to this conception, the offerer was forgiven for the reason that he had satisfied the offended majesty of God by his having acknowledged his sin, and by his willingness to be reconciled. And his sacrificing was merely an act on his part through which he gave expression to his repentance. Other significance it had not. Now this conception, certainly, will not do. It renders the sacrifice altogether superfluous. To say that to confess guilt is to satisfy for it is to deny the necessity of the vicarious atonement of Christ.

The reason why the sin of him, covered by the blood of the sacrificial victim was forgiven is that for this sin satisfaction had been made — a satisfaction that consisted in the death of the sacrificial victim. Such is the plain teaching of all instructions contained in the penteteuch that concerns this subject. And of this instruction that which perhaps speaks the loudest is contained in Lev. 4:1-7 and in Lev. 16:21-30. The former of these passages reads, "If the soul sin thru ignorance against any of the commandments of the Lord, then let him bring for his sins a young bullock without blemish unto the Lord for a sin-offering. He shall bring the bullock to the door of the tabernacle of the congregation before the Lord and shall lay his hands upon the bullock's head and kill the bullock before the Lord, and the priests shall take up the bullock's blood and bring it to the tabernacle and the priest shall dip his finger in the blood and sprinkle of the blood seven times before the Lord before the veil of the sanctuary, and the priest shall put some of the blood upon the horns of the altar before the Lord. . . .

and shall pour all the blood at the bottom of the altar of the burnt-offering. . . .and (vs. 20) the priest shall make atonement for them and it (the sin) shall be forgiven them."

And the passage last mentioned reads in part, "and Aaron shall lay both his hands upon the head of the live goat, and confess over him all the iniquities of the children of Israel, and all their transgressions in all their sins, putting them upon the head of the goat, and shall send him away by the hand of a fit man in the wilderness: and the goat shall bear upon him all the iniquities unto a land not inhabited: and he shall let go the goat in the wilderness." And finally this scripture (contained in the same chapter) for on that day (the great day of atonement) shall the priest make an atonement for you, to cleanse you, that ye may be clean from all your sins."

There are five statements found in these scriptures that must be singled out and examined. They are: (1.) He (the one who had sinned) shall lay his hands upon the bullock's head and (2.) kill (the offender thus not the officiating priest killed the victim) the bullock before the Lord (3.) and the priest shall put . . . .the blood. . . .before the Lord and (4.) it (the sin) shall be forgiven them. (5) "The priest shall make atonement for you, to cleanse you, that ye may be clean from all your sin"

If the teaching contained in the aggregate of these statements is not that the sin (sins) of the offender (the individual Israelites, as on the great day of atonement, the aggregate of sins of the entire congregation) was forgiven by reason of the fact that this sin had been atoned for by the death of the innocent victim, had thus been satisfied for by this victim pouring out its life-blood before the Lord,—if this is not the teaching contained in the above-cited scriptures, words have no meaning. Consider that the offender laid his hands upon the victim ,that, further, this imposition of hands signified a transference of the guilt of the offender to the victim. So it is literally affirmed, "And all their transgressions in all their sins, putting them upon the head of the goat. . . .*and the goat shall bear upon him all the iniquities*. . . ." Consider further that the victim, after having been laden down with the sins of the offender, was killed, that thereupon its life-blood was presented to the Lord as a covering for this sin by the priest, that the offender might be clean from all his sins. So it is literally affirmed. It is significant that those who oppose this view, deny that the imposition of hands signified the transference of guilt from the offender to the sacrificial victim. And thus also deny that it atoned for the offender's sin by its death.

What was then the fundamental idea of the sacrifice by blood? What was the speech of God that came to man through this sacrifice? This: The forgiveness of sin is the fruitage of the doing of the righteous and holy Triune Jehovah consisting in His satisfying His majesty, offended by sin, through the agency of an innocent victim dying in the ill-deserving and condemnable offender's stead and for his sins and covering his sins by its shed life-blood presented to God upon the altar by the officiating priest.

But this raises the question whether the blood of bulls and goats actually took away sin. The implicit teaching of the New Testament scriptures is that it did not; "For the law", so we read (Heb. 10) "having a shadow of good things to come, and not the very image of the things, can never with those sacrifices which they offered year by year continually make the comers thereunto perfect. For then would they not cease to have been offered? because that the worshippers once purged should have no more conscience of sins. But in those sacrifices there is a remembrance again made of sins every year. *For it is impossible that the blood of bulls and of goats should take away* sins. Wherefore when he cometh into the world, he saith, Sacrifice and offering thou wouldest not, but a body thou hast prepared me: In burnt-offerings and sacrifices for *sin thou hast had no pleasure*. Then said I, Lo, I come (in the volume of the book it is written of me,) to do thy will, o God.

"Above when he said", the sacred writer continues, "Sacrifice and offering and burnt-offerings and offering for sin thou wouldest not, neither hadst pleasure therein; which are offered by the law; Then said he, Lo, I come to do thy will, o God. He taketh away the first that he may establish the second. By the which will we are sanctified through the offering of the body of Christ once for all.

"And every priest standeth daily ministering and offering oftentimes the same sacrifices, which can never take away sin: But this man, after he had offered one sacrifice for sins, for ever sat down on the right hand of God; From henceforth expecting till his enemies be made his footstool. For by one offering he hath perfected forever them that are sanctified."

Here it is affirmed that in sacrifices God had no pleasure that burnt-offerings for sin He would not, that these offerings could not take away sin, that this was impossible, that thus by one offering—that of Christ— *all* God's people, the elect of the old as well as of the new dispensation, were perfected forever.

And yet, the law of Moses affirms just as explicitly and emphatically that those bulls and goats did *bear* iniquity of the offender, that the blood of these creatures did cover sin, that the priest did make atonement for them, that "it (the sin) was forgiven them, that, finally this atonement was made to cleanse you, that ye may be clean from all your sins."

In their attempt to harmonize these *apparently* conflicting sentiments, students of scripture have come with various explanations.

According to one view, the Old Testament sacri-

fices availed only for ceremonial transgressions and uncleanness, for theocratic sins, for breaches of legal order and ceremonial etiquette, involving no moral guilt at all, and therefore simply rectifying the worshipper's relation in an outward aspect, and securing for him external privileges. According to this view, then, the sacrifices of the Old Covenant had no bearing at all on the conscience wounded by sin, and thus upon the sinner's spiritual relation to God and therefore were in no sense instrumental in restoring him to fellowship with Jehovah. Thus according to this view, these sacrifices concerned ceremonial, typical, sins only, sins that in the sight of God were actually no sins.

What is to be our appraisal of this view? It is to be set aside as thoroughly wrong. Firstly, it is not true that these sacrifices concerned only the breaches of the ceremonial law, but the breaches of the moral law (the ten commandments), as well. They, these sacrifices concerned any infringements upon any and all of Israel's laws. One scripture to prove this. "And if a soul sin, and hear the voice of swearing, and is a witness, whether he hath seen or known of it, if he do not utter it, then he shall bear his iniquity. . . . and he shall bring his trespass offering unto the Lord for his sin which he hath sinned". (Lev. 5: 1, 6a). The sin here spoken of consisted in the transgression not of any one of the ceremonial laws, but of Israel's moral law. But aside from this, how could it possibly be that a breach of the ceremonial law involved the transgressors in no actual guilt in the sight of God. Of the sons of Eli it is stated that that their sins were very great before the Lord, namely the sins consisting also in their kicking at "my sacrifices and at my offerings, which I have commanded in my habitation," and in making "yourselves fat with the chiefest of all the offerings of Israel my people. . . ." (I Sam. 2:17, 29). And these sons by reason of their sins, "in one day they shall die, both of them". This view certainly is no way out of the difficulty with which we here have to do.

G. M. O.

NOTICE

Will members who are and have been in arrears for some time with subscription dues, kindly take care of same in the near future or notify the treasurer of their inability to pay at this time.

Teeken in op de (Vaandeldrager) Standard Bearer Abonements prijs $2.00 per jaar. Te verkrijgen bij R. Schaafsma, 524 Henry Ave., S. E., Grand Rapids, Mich.

THE BOARD.

SALVATION

Salvation is God's own design
To save the poor fallen man;
It is a wondrous gift Divine,
A gracious heavenly plan.

Salvation is the work of God
Through His beloved Son;
Who came on earth and shed His blood;
By Him the work was done.

Salvation is by blood *alone*,—
None can approach to God
Except in Jesus Christ, and own
'Tis through the poured-out blood.

Salvation is a work of grace
Which God *alone* begins;
Through Him Who took the sinner's place,
When lost and dead in sins.

Salvation is for ever too,—
All those redeemed by blood
Are in Christ Jesus, made new,
For ever near to God.

Salvation is for sinners lost!
The broken hearted may
Come now to Him; — great was the cost
To open such a way.

Salvation is for those who see
And know their lost estate,
That Jesus Christ is all their plea
Themselves they loathe and hate.

Selected.

IN MEMORIAM

De Hollandsche Mannen Vereeniging van de Fuller Ave., Prot. Geref. Kerk betreurt het verlies van een harer getrouwe leden, door het overlijden van

MR. A. DOKTER

Volgens zijn getuigenis, mogen we gelooven dat hij is ingegaan in het hemelsche Jeruzalem, waar plaats voor hem was bereid door zijn Heiland dien hij in zijn leven beleed.

We hopen, dat de God van alle genade, de bedroefde familie wil nabij zijn en Hij hun dit in het hart wil leggen "dat alle dingen mede werken ten goede voor degenen die God vreezen".

Grand Rapids, Mich.

Namens de Vereeniging.
G. Koster, Pres.
F. Vander Laan, Secr.